TEENAGE PREGNANCY

SURVEILLANCE REPORT, 2019

รายงานเฝ้าระวังการตั้งครรภ์แม่วัยรุ่น

พ.ศ. 2562

unicef

กรมอนามัย
สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์

รายงานเฝ้าระวังการตั้งครรภ์แม่วัยรุ่น พ.ศ. 2562

Teenage Pregnancy Surveillance Report, 2019

รายงานเฝ้าระวังการตั้งครรภ์แม่วัยรุ่น พ.ศ. 2562
Teenage Pregnancy Surveillance Report, 2019

ที่ปรึกษา

นายแพทย์กิตติพงศ์ แซ่เจ็ง
นายแพทย์พีระยุทธ สานุกูล
นายแพทย์บุญฤทธิ์ สุขรัตน์
นายแพทย์ประวิช ชวชลาศัย
นายแพทย์มนัส รามเกียรติศักดิ์

บรรณาธิการ

นางปิยะรัตน์ เอี่ยมคง
นางสาวกมลชนก คชฤทธิ์

จัดทำต้นฉบับ

นายสมสุข โสภาวนิตย์
นางสาวพิมลพร ธิชากรณ์
นางสาวอารีรัตน์ จันทร์ลำภู
นางสาวลดาวัลย์ จิตขาว
นางสาวศุภรานันท์ ยุทธโกวิท
นางสาวนุชนาฎ ชิดตะคุ
นางสาวสุภาพร สมบัติ
นางสาวพิมพ์ภิกา ยะคำป้อ

ผลิตและเผยแพร่

สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
ถนนติวานนท์ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การเฝ้าระวังการตั้งครรภ์แม่วัยรุ่นประเทศไทย พ.ศ. 2562 เป็นการศึกษาแบบภาคตัดขวาง (Serial Cross Sectional Study) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น อธิบายลักษณะพื้นฐานของแม่วัยรุ่นทางด้านสังคมและผู้เกี่ยวข้อง สาเหตุ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องและผลกระทบของการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น กลุ่มเป้าหมายคือ หญิงสัญชาติไทยที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ที่มารับบริการหลังคลอดในโรงพยาบาลทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในพื้นที่เฝ้าระวังฯ ของช่วงเวลาที่กำหนด โดยพบแม่วัยรุ่นที่มารับบริการหลังคลอดและยินยอมตอบแบบสอบถามทั้งหมด 51 จังหวัด 197 สถานบริการ

แม่วัยรุ่นที่มารับบริการฝากครรภ์ทั้งหมดที่ยินยอมตอบแบบสอบถามโดยสมัครใจ จำนวน 1,554 ราย เฉลี่ยอายุ 17 ปี นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 88.5 มีสถานภาพสมรสคู่หรือปัจจุบันอยู่กินด้วยกัน ร้อยละ 90.4 โดยส่วนมากอยู่กินด้วยกันโดยไม่ได้จดทะเบียนสมรส ก่อนตั้งครรภ์พบแม่วัยรุ่นที่เป็นนักเรียน นักศึกษา ร้อยละ 48.5 ซึ่งหลังจากที่ตั้งครรภ์ แม่วัยรุ่นที่เรียนในระบบการศึกษาปกติ หยุดเรียนหรือลาออก ร้อยละ 43.7 และหลังจากที่คลอดบุตรส่วนใหญ่อยู่บ้านเพื่อเลี้ยงดูบุตร ร้อยละ 50.0 กลับมาเรียนในสถานศึกษาเดิมเพียง ร้อยละ 23.0 ส่วนแม่วัยรุ่นก่อนตั้งครรภ์ไม่ได้อยู่ในระหว่างการศึกษา ไม่ได้ประกอบอาชีพใด ๆ มากที่สุด ร้อยละ 48.6 รองลงมาคือ รับจ้างรายวัน ร้อยละ 20.5 ซึ่งหลังจากตั้งครรภ์แม่วัยรุ่นไม่ได้ประกอบอาชีพใด ๆ เพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 58.8 และรับจ้างรายวัน ร้อยละ 13.1 สำหรับรายได้ของแม่วัยรุ่น มีรายได้ประจำ ร้อยละ 70.0 (ประมาณ 5,001 - 10,000 บาทต่อเดือน) โดยแหล่งที่มาของรายได้ พบว่ารับรายได้จากสามีหรือเพื่อนชาย ร้อยละ 58.6

ความสัมพันธ์ในครอบครัวของแม่วัยรุ่นส่วนใหญ่มีความรู้สึกอบอุ่นในครอบครัว ร้อยละ 86.4 โดยบิดาและมารดาอยู่ร่วมกัน ร้อยละ 60.6 ซึ่งบุคคลใกล้ชิดของแม่วัยรุ่นที่มีประวัติการตั้งครรภ์เมื่ออายุน้อยกว่า 20 ปี พบว่าเป็นมารดาของแม่วัยรุ่น ร้อยละ 44.6 เป็นเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกัน ร้อยละ 73.6 และญาติพี่น้อง ร้อยละ 43.6 ส่วนสามีหรือเพื่อนชายของแม่วัยรุ่น ปัจจุบันยังใช้ชีวิตร่วมกัน ร้อยละ 97.3 เป็นเยาวชนวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี ร้อยละ 82.8 มีประวัติการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการสูบบุหรี่ และปัจจุบันยังคงดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และสูบบุหรี่อยู่ ร้อยละ 48.9 และ 54.0 ตามลำดับ ส่วนตัวแม่วัยรุ่นเอง พบว่าส่วนใหญ่ ไม่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และไม่เคยสูบบุหรี่ ร้อยละ 72.0 และ 94.6 ตามลำดับ บุคคลแรกที่แม่วัยรุ่นบอกให้ทราบเมื่อตั้งครรภ์คือ สามีหรือเพื่อนชาย ร้อยละ 56.8 ปรึกษาบิดามารดาของตนเองเมื่อทราบว่าตั้งครรภ์ ร้อยละ 58.7 รองลงมาคือ ปรึกษาสามีหรือเพื่อนชาย ร้อยละ 49.3 เช่นเดียวกับบุคคลที่ให้การดูแลในขณะแม่วัยรุ่นตั้งครรภ์ เป็นสามีหรือเพื่อนชาย ร้อยละ 67.2 และบิดามารดาของตนเอง ร้อยละ 61.4

แม่วัยรุ่นทั้งหมด ร้อยละ 60.6 ไม่ตั้งใจตั้งครรภ์ครั้งนี้ เมื่อพิจารณาตามรายอายุ สถานะการศึกษา และศาสนา พบว่าแม่วัยรุ่นที่มีอายุน้อยไม่ตั้งใจตั้งครรภ์สูงกว่าแม่วัยรุ่นที่อายุมาก แม่วัยรุ่นที่เป็นนักเรียนนักศึกษาไม่ตั้งใจตั้งครรภ์สูงกว่าแม่วัยรุ่นที่ไม่ใช่นักเรียนนักศึกษา และแม่วัยรุ่นที่นับถือศาสนาคริสต์มีความตั้งใจในการตั้งครรภ์สูงกว่าแม่วัยรุ่นที่นับถือศาสนาอื่น ในเรื่องการคุมกำเนิดก่อนการตั้งครรภ์ แม่วัยรุ่นที่ไม่ตั้งใจตั้งครรภ์ไม่มีการคุมกำเนิด ร้อยละ 55.2 สาเหตุส่วนใหญ่มาจากการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ได้ตั้งใจ และไม่รู้จักวิธีคุมกำเนิด ส่วนแม่วัยรุ่นที่คุมกำเนิดเป็นการคุมกำเนิดด้วยวิธีชั่วคราวอย่างเดียว ร้อยละ 92.6 ส่วนยาฝังคุมกำเนิด มีเพียง ร้อยละ 2.7 การตั้งครรภ์ครั้งนี้เป็นการตั้งครรภ์ซ้ำ ร้อยละ 11.6 ตั้งครรภ์ครั้งแรกเมื่ออายุเฉลี่ย 16 ปี และฝากครรภ์ครั้งแรกเมื่ออายุครรภ์ 12 - 24 สัปดาห์ ร้อยละ 46.2

แม่วัยรุ่นที่มารับบริการหลังคลอด ก่อนตั้งครรภ์อาศัยอยู่กับบิดามารดามากที่สุด ร้อยละ 47.7 ส่วนหลังคลอดอาศัยอยู่กับฝ่ายชายหรือครอบครัวของฝ่ายชาย ร้อยละ 45.3 และเลี้ยงบุตรด้วยตนเอง

ร้อยละ 79.0 โดยมีบิดามารดาของแม่วัยรุ่นเองเป็นผู้ช่วยดูแลบุตร ร้อยละ 61.2 รองลงมาเป็นสามีหรือเพื่อนชาย ร้อยละ 52.5 การดำเนินชีวิตหลังคลอดของแม่วัยรุ่น พบว่า แม่วัยรุ่นหลังคลอดมีการคุมกำเนิด ร้อยละ 93.0 เป็นฝังคุมกำเนิด ร้อยละ 56.6 และยาฉีดคุมกำเนิด ร้อยละ 26.5 ส่วนในกลุ่มที่ตัดสินใจไม่คุมกำเนิด เหตุผลเนื่องจากแยกทางกับสามีหรือเพื่อนชาย ร้อยละ 34.3 กังวลเรื่องผลข้างเคียงของวิธีการคุมกำเนิด ร้อยละ 23.1 และต้องการมีบุตรอีกร้อยละ 18.5 ข้อมูลการคลอดและสุขภาพของทารก อายุครรภ์ขณะคลอด 37 สัปดาห์ขึ้นไป ร้อยละ 96.2 คลอดปกติทางช่องคลอด ร้อยละ 84.5 น้ำหนักทารกแรกเกิดต่ำกว่า 2,500 กรัม ร้อยละ 11.1

คำนำ

กรมอนามัย โดยสำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ ได้ตระหนักถึงปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นที่ส่งผลกระทบในหลาย ๆ มิติ จึงได้ดำเนินการพัฒนาระบบเฝ้าระวังการตั้งครรภ์แม่วัยรุ่นขึ้น เพื่อศึกษาสถานการณ์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ลักษณะพื้นฐานของแม่วัยรุ่นทางด้านสังคมและผู้ที่เกี่ยวข้อง สาเหตุ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องและผลกระทบของการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น เพื่อนำผลการศึกษามาใช้กำหนดมาตรการในการลดอุบัติการณ์และกำหนดนโยบายในการดำเนินงานแก้ไขปัญหาต่อไป โดยดำเนินการเก็บข้อมูลในหญิงที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ที่มารับบริการหลังคลอดในโรงพยาบาลทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ที่ให้ความยินยอมในการตอบแบบสอบถามในพื้นที่เฝ้าระวังฯ จำนวน 51 จังหวัด

รายงานการเฝ้าระวังการตั้งครรภ์แม่วัยรุ่น พ.ศ. 2562 ฉบับนี้ ได้ดำเนินการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเพื่อศึกษาสถานการณ์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น อธิบายลักษณะพื้นฐานของแม่วัยรุ่นทางด้านสังคมและผู้ที่เกี่ยวข้อง สาเหตุ ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และผลกระทบของการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น :

รายงานการเฝ้าระวังการตั้งครรภ์แม่วัยรุ่นฯ ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดีจากการทำงานอย่างเข้มแข็งของเครือข่ายเฝ้าระวังการตั้งครรภ์แม่วัยรุ่นฯ ซึ่งประกอบด้วย ศูนย์อนามัยที่ 1 - 12 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลนอกสังกัดกระทรวงสาธารณสุขและโรงพยาบาลเอกชน ทั้งหมดที่เข้าร่วม 51 จังหวัด

กรมอนามัย โดยสำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการเก็บและบันทึกข้อมูลเฝ้าระวังการตั้งครรภ์แม่วัยรุ่นฯ ครั้งนี้ หวังว่ารายงานการเฝ้าระวังการตั้งครรภ์แม่วัยรุ่น พ.ศ. 2562 ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการนำข้อมูลข่าวสารของการตั้งครรภ์แม่วัยรุ่นไปใช้ในการพัฒนางานสาธารณสุข การวางแผนการติดตามการดำเนินงานและแก้ไขปัญหาสาธารณสุข หากมีข้อเสนอแนะหรือข้อสังเกตที่จะเป็นประโยชน์ กรุณาแจ้งกลุ่มบริหารยุทธศาสตร์สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ทราบด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง คณะผู้จัดทำยินดีน้อมรับฟังคำแนะนำและข้อเสนอแนะจากท่านเพื่อการปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์

กรมอนามัย

สารบัญ

หน้า

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร 3

คำนำ 5

ส่วนที่ 1 รายงานเฝ้าระวังการตั้งครรภ์แม่วัยรุ่น พ.ศ. 2562

บทนำ 12

วัตถุประสงค์ 13

นิยามการเฝ้าระวัง 13

ประชากรเฝ้าระวัง 13

พื้นที่เฝ้าระวัง 14

ระยะเวลาดำเนินการเฝ้าระวัง 14

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล 14

ส่วนที่ 2 ผลการเฝ้าระวังการตั้งครรภ์แม่วัยรุ่น พ.ศ. 2562

1. แม่วัยรุ่นทั้งหมด

1.1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของแม่วัยรุ่น 17

1.2 ข้อมูลแม่วัยรุ่นกับครอบครัวและบุคคลที่เกี่ยวข้อง 22

1.3 ประวัติการตั้งครรภ์ 25

1.4 บุคคลแรกที่บอกให้ทราบ บุคคลที่ปรึกษา และผู้ให้การดูแลในการตั้งครรภ์ครั้งนี้ 30

2. ข้อมูลหลังคลอดของแม่วัยรุ่นที่มารับบริการหลังคลอด

2.1 การดำเนินชีวิตหลังคลอด 31

2.2 ข้อมูลสุขภาพของมารดาและทารก 32

2.3 การคุมกำเนิดและความมั่นใจในการเลี้ยงบุตร 33

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ 35

เอกสารอ้างอิง 38

ส่วนที่ 3 ภาคผนวก 40

แบบสอบถาม 41

สารบัญตาราง

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละแม่วัยรุ่นที่มารับบริการหลังคลอดจำแนกตามอายุ พ.ศ. 2562 17
ตาราง 2 จำนวนและร้อยละแม่วัยรุ่นที่มารับบริการหลังคลอดจำแนกตามศาสนา พ.ศ. 2562 17
ตาราง 3 จำนวนและร้อยละแม่วัยรุ่นที่มารับบริการจำแนกตามสถานภาพสมรส พ.ศ. 2562 18
ตาราง 4 สถานะการศึกษาและอาชีพก่อนตั้งครรภ์ พ.ศ. 2562 18
ตาราง 5 สถานะการศึกษาในขณะตั้งครรภ์และหลังคลอดของแม่วัยรุ่นที่ก่อนตั้งครรภ์เป็นนักเรียนหรือนักศึกษา จำแนกตามระบบการศึกษา พ.ศ. 2562 19
ตาราง 6 อาชีพปัจจุบันของแม่วัยรุ่นในกลุ่มที่ขณะตั้งครรภ์หยุดเรียน ลาออก หรือพักการศึกษาชั่วคราว พ.ศ. 2562 20
ตาราง 7 อาชีพปัจจุบันของแม่วัยรุ่น กลุ่มที่ก่อนตั้งครรภ์ไม่ใช่นักเรียน/นักศึกษา พ.ศ. 2562 20
ตาราง 8 รายได้ของแม่วัยรุ่น พ.ศ. 2562 21
ตาราง 9 แหล่งที่มาของรายได้ของแม่วัยรุ่น พ.ศ. 2562 21
ตาราง 10 บุคคลหรือสถานที่ ที่แม่วัยรุ่นพักอาศัยด้วยในระหว่างก่อนตั้งครรภ์และหลังคลอด พ.ศ. 2562 22
ตาราง 11 สัมพันธภาพในครอบครัวของแม่วัยรุ่น พ.ศ. 2562 22
ตาราง 12 ข้อมูลทั่วไปของสามีหรือเพื่อนชายของแม่วัยรุ่น พ.ศ. 2562 23
ตาราง 13 ความตั้งใจในการตั้งครรภ์ของแม่วัยรุ่น พ.ศ. 2562 25
ตาราง 14 ความตั้งใจในการตั้งครรภ์ของแม่วัยรุ่น จำแนกตามอายุ พ.ศ. 2562 25
ตาราง 15 ความตั้งใจในการตั้งครรภ์ของแม่วัยรุ่นจำแนกตามสถานะการศึกษา พ.ศ. 2562 25
ตาราง 16 ความตั้งใจในการตั้งครรภ์ของแม่วัยรุ่น จำแนกตามศาสนา พ.ศ. 2562 26
ตาราง 17 การคุมกำเนิดก่อนตั้งครรภ์ของแม่วัยรุ่นที่ไม่ตั้งใจตั้งครรภ์ พ.ศ. 2562 26
ตาราง 18 ประวัติการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการสูบบุหรี่ ของแม่วัยรุ่นก่อนการตั้งครรภ์และสามีหรือเพื่อนชาย พ.ศ. 2562 27
ตาราง 19 บุคคลใกล้ชิดของแม่วัยรุ่นที่มีประวัติการตั้งครรภ์เมื่ออายุน้อยกว่า 20 ปี พ.ศ. 2562 28
ตาราง 20 อายุมารดาของแม่วัยรุ่นเมื่อมีบุตรคนแรก พ.ศ. 2562 28
ตาราง 21 ข้อมูลการฝากครรภ์ของแม่วัยรุ่น พ.ศ. 2562 29
ตาราง 22 บุคคลแรกที่บอกให้ทราบ บุคคลที่ปรึกษา และผู้ให้การดูแลในการตั้งครรภ์ครั้งนี้ของแม่วัยรุ่น พ.ศ. 2562 30
ตาราง 23 การเลี้ยงดูบุตรหลังคลอดของแม่วัยรุ่น พ.ศ. 2562 31
ตาราง 24 ผู้ที่ช่วยเลี้ยงดูบุตรหลังคลอดของแม่วัยรุ่นที่เลี้ยงดูบุตรด้วยตนเอง พ.ศ. 2562 31
ตาราง 25 ข้อมูลสุขภาพของมารดาและทารก พ.ศ. 2562 32
ตาราง 26 การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวของแม่วัยรุ่นหลังคลอด พ.ศ. 2562 32

ตาราง 27 การคุมกำเนิดของแม่วัยรุ่นหลังคลอด พ.ศ. 2562 33
ตาราง 28 ความมั่นใจในการเลี้ยงดูบุตรของแม่วัยรุ่นหลังคลอด ที่เลี้ยงดูบุตรด้วยตนเอง พ.ศ. 2562..... 34

ส่วนที่ 1

รายงานเฝ้าระวังการตั้งครรภ์แม่วัยรุ่น

พ.ศ. 2562

คู่มือการเก็บข้อมูล
การเฝ้าระวังการตั้งครรภ์แม่วัยรุ่น ณ จุดตรวจหลังคลอดหรือมารับบริการหลังคลอด
(พ.ศ.2562)
Teenage Pregnancy Surveillance

บทนำ

"วัยรุ่น" หมายถึงกลุ่มอายุ 10 - 19 ปี ซึ่งเป็นวัยที่มีสุขภาพดีกว่าวัยอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม วัยรุ่นจำนวนหนึ่งกลับต้องเสียชีวิตก่อนวัยอันควรซึ่งมีสาเหตุมาจากอุบัติเหตุ การฆ่าตัวตาย ความรุนแรง รวมถึงภาวะแทรกซ้อนที่เกี่ยวกับการตั้งครรภ์ เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นกับสตรีวัยรุ่น ซึ่งประเทศต่าง ๆ ให้ความสนใจเป็นอย่างมากและพยายามหาวิธีแก้ไขการตั้งครรภ์ที่ไม่ตั้งใจ (Unintended pregnancy) [1] ซึ่งในปัจจุบันการตั้งครรภ์ในสตรีวัยรุ่นมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น[2]

สถานการณ์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเป็นเรื่องที่ทั่วโลกให้ความสำคัญและตื่นตัวที่จะหามาตรการป้องกันและแก้ไข การวัดอัตราการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ซึ่งรวมถึงการตั้งครรภ์ที่สิ้นสุดลง การคลอดมีชีพ (Live birth) การคลอดไร้ชีพ (Stillbirth) การทำแท้ง (Induced abortion) และการแท้งเอง (Miscarriage) เป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติในหลายประเทศ องค์การระหว่างประเทศ เช่น องค์การสหประชาชาติ และองค์การอนามัยโลก จึงได้ใช้อัตราคลอดในวัยรุ่นอายุ 15 – 19 ปี (Adolescent Birth Rate) ในการติดตามสถานการณ์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นแทนอัตราการตั้งครรภ์[3] ข้อมูลล่าสุดจาก World Health Statistics 2018 องค์การสหประชาชาติได้ทำการรวบรวมและบันทึกข้อมูลอัตราคลอดในวัยรุ่น 15 – 19 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2555 – 2559 โดยประเทศไทยเฉลี่ยอยู่ที่ 51.0 คนต่อประชากรหญิงอายุ 15 – 19 ปี 1,000 คน อย่างไรก็ตามอัตราคลอดในวัยรุ่นอายุ 15 – 19 ปี มีความแตกต่างกันอย่างมากในแต่ละภูมิภาคของโลก โดยทวีปแอฟริกามีอัตราเฉลี่ยสูงถึง 99.1 คนต่อประชากรหญิงอายุ 15 – 19 ปี 1,000 คน ในขณะที่ทวีปยุโรปมีค่าเฉลี่ยต่ำเพียง 16.6 คนต่อประชากรหญิงอายุ 15 – 19 ปี 1,000 คน เท่านั้น และในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีอัตรา 33 ต่อประชากรหญิงอายุเดียวกัน 1,000 คน[4]

ในขณะที่ภาพรวมการเกิดของประเทศไทยมีแนวโน้มลดลง แต่การคลอดที่เกิดจากผู้หญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี กลับเพิ่มขึ้น[5] จากรายงานสถิติสาธารณสุขไทยประจำปีพบว่า อัตราการคลอดของมารดาอายุ 15 – 19 ปี ณ พ.ศ. 2543 เท่ากับ 31.1 คนต่อประชากรหญิงอายุเดียวกัน 1,000 คน และเพิ่มขึ้นสูงถึง 53.8 คน ในปี พ.ศ. 2555[2] เมื่อเปรียบเทียบตัวเลขการคลอดของวัยรุ่นในกลุ่มประเทศใกล้เคียง นับว่าน่าตกใจ ที่ประเทศไทย มีอัตราการคลอดของวัยรุ่นหญิงอายุ 15 – 19 ปี อยู่ในระดับสูง ขณะที่ประเทศญี่ปุ่น เกาหลีใต้ จีน สิงคโปร์มีเพียง 1 – 9 คนต่อประชากรหญิงอายุเดียวกัน 1,000 คน อัตราการคลอดในวัยรุ่นของประเทศไทยยังคงจัดอยู่ในกลุ่มประเทศ พัฒนาน้อย (Less developed regions) ใกล้เคียงกับประเทศอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ กัมพูชา ติมอร์ และหลายประเทศในยุโรป นับว่าอัตราการคลอดในวัยรุ่นของไทยสูงกว่าของประเทศในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกซึ่งมีค่าเฉลี่ยที่ 14 คนต่อประชากรหญิงอายุเดียวกัน 1,000 คน[4]

การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเกิดจากปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกันหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นประเพณีวัฒนธรรม การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ความยากจน การขาดโอกาสด้านการศึกษา การมีเพศสัมพันธ์จากอิทธิพลของการใช้แอลกอฮอล์และสารเสพติด การไม่ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับอนามัยการเจริญพันธุ์ การขาดความรู้ความเข้าใจในการคุมกำเนิด การใช้วิธีการคุมกำเนิดที่ไม่ถูกต้อง แรงกดดันจากเพื่อนที่เคยมีเพศสัมพันธ์มาก่อนการถูกล่วงละเมิดทางเพศรวมถึงการข่มขืน ถูกบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ และความรุนแรงในครอบครัว ปัจจัยเหล่านี้มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาที่สำคัญคือ การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เพราะถ้าหากวัยรุ่นมีการตั้งครรภ์ปัญหาที่พบตามมาคือ ต้องหยุดหรือออกจากการศึกษา ส่งผลกระทบให้ประเทศขาดบุคลากรที่มีคุณภาพ

เกิดปัญหาบุตรที่ไม่ต้องการ และนำไปสู่การลักลอบทำแท้งมากขึ้น เสี่ยงต่อการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ การติดเชื้อเอชไอวี เป็นภาระทางเศรษฐกิจ เรื่องค่ารักษาพยาบาลขณะตั้งครรภ์ การคลอดบุตร และการเลี้ยงดูบุตร เนื่องจากไม่มีงานทำ[3] การตั้งครรภ์และการคลอดในวัยรุ่นส่งผลกระทบต่อทุกมิติของชีวิตเด็กและครอบครัว และยังส่งผลกระทบข้ามรุ่นสู่ลูกที่เกิดมา (Intergenerational Impact) ซึ่งมีหลักฐานสนับสนุนว่าบุตรสาวของแม่วัยรุ่นมีโอกาสตั้งครรภ์และกลายเป็นแม่วัยรุ่นสูงถึงร้อยละ 33 สำหรับบุตรสาวที่เกิดจากแม่อายุต่ำกว่า 18 ปี และร้อยละ 17 สำหรับบุตรสาวที่เกิดจากแม่อายุ 18 – 19 ปี เปรียบเทียบกับกรณีบุตรสาวที่เกิดจากแม่อายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป มีโอกาสตั้งครรภ์และกลายเป็นแม่วัยรุ่นเพียง ร้อยละ 11[6]

กรมอนามัย โดยสำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ ตระหนักถึงปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นที่ส่งผลกระทบในหลาย ๆ มิติ จึงได้ดำเนินการจัดตั้งระบบเฝ้าระวังการตั้งครรภ์แม่วัยรุ่นขึ้น เพื่อศึกษาสถานการณ์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ลักษณะพื้นฐานของแม่วัยรุ่นทางด้านสังคมและผู้ที่เกี่ยวข้อง สาเหตุ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องและผลกระทบของการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น เพื่อนำผลการศึกษามาใช้กำหนดมาตรการในการลดอุบัติการณ์และกำหนดนโยบายในการดำเนินงานแก้ไขปัญหาต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น
2. เพื่ออธิบายลักษณะพื้นฐานของแม่วัยรุ่นทางด้านสังคมและผู้ที่เกี่ยวข้อง สาเหตุ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องและผลกระทบของการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

นิยามการเฝ้าระวัง

อาสาสมัคร หมายถึง หญิงที่มารับบริการหลังคลอด ตั้งแต่ 1 เดือน จนถึงไม่เกิน 1 ปี ในโรงพยาบาลทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ที่อายุเมื่อคลอดต่ำกว่า 20 ปี และยินยอมโดยการสมัครใจเข้าร่วมโครงการและตอบแบบสอบถาม

อายุเมื่อคลอดต่ำกว่า 20 ปี หมายถึง อายุเมื่อคลอดไม่เกิน 19 ปี 11 เดือน 29 วัน

สถานบริการสาธารณสุขในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข หมายถึง โรงพยาบาลมหาราช โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพในสังกัดกรมอนามัย

สถานบริการสาธารณสุขนอกสังกัดกระทรวงสาธารณสุข หมายถึง โรงพยาบาลนอกเหนือจากโรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่กล่าวมา

เจ้าหน้าที่เก็บข้อมูล หมายถึง พยาบาลวิชาชีพที่ผ่านการอบรมการเก็บข้อมูลจากโครงการเฝ้าระวังการตั้งครรภ์แม่วัยรุ่นแล้ว

ประชากรเฝ้าระวัง

การคัดเลือกอาสาสมัครเข้าร่วมโครงการ (Inclusion criteria)

หญิงที่มารับบริการตรวจหลังคลอด ในโรงพยาบาลทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในเดือนเมษายน – พฤษภาคม (1 เมษายน – 31 พฤษภาคม) ของทุกปี ที่อายุเมื่อคลอดต่ำกว่า 20 ปี และยินยอมโดยการสมัครใจเข้าร่วมโครงการและตอบแบบสอบถาม

การแยกอาสาสมัครออกจากโครงการ (Exclusion criteria)

1. สติไม่ดี
2. เป็นใบ้หรือไม่สามารถสื่อสารได้

การให้เลิกจากการศึกษา (Discontinuation criteria)

อาสาสมัครที่เข้าร่วมโครงการและให้ความยินยอมในการตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ต่อมาภายหลังในระหว่างการดำเนินการเก็บข้อมูล หากอาสาสมัครคนใดที่มีความคับข้องใจ ลำบากใจที่จะตอบข้อมูลในแบบสอบถาม หรือมีความต้องการที่จะออกจากโครงการไม่ว่าด้วยกรณีใด ๆ ทั้งสิ้น อาสาสมัครสามารถออกจากโครงการได้ และจะไม่เกิดผลกระทบใด ๆ ต่ออาสาสมัคร หรือหลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการเก็บข้อมูลแล้ว อาสาสมัครมีความต้องการที่จะออกจากโครงการไม่ว่าด้วยกรณีใด ๆ สามารถแสดงความจำนงต่อผู้เก็บข้อมูล โดยผู้เก็บข้อมูลยินยอมให้อาสาสมัครออกจากโครงการและจะไม่ใช้ข้อมูลจากอาสาสมัครดังกล่าว ในการวิเคราะห์และแปลผลแต่อย่างใด

พื้นที่เฝ้าระวัง

การเฝ้าระวังการตั้งครรภ์แม่วัยรุ่น เป็นการศึกษาแบบภาคตัดขวาง (Serial Cross Sectional Study) โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และคัดเลือกจังหวัดที่สนใจเข้าร่วมโครงการ

ระยะเวลาดำเนินการเฝ้าระวัง

ดำเนินการเก็บข้อมูลในหญิงตั้งครรภ์ตามรายละเอียดการคัดเลือกอาสาสมัครเข้าร่วมโครงการที่มารับบริการตรวจหลังคลอด ในช่วงเดือนเมษายน – พฤษภาคม ของทุกปี (วันที่ 1 เมษายน – 31 พฤษภาคม)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ประกอบด้วย

1. แบบสอบถาม “โครงการเฝ้าระวังการตั้งครรภ์แม่วัยรุ่น”

แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเฝ้าระวังการตั้งครรภ์แม่วัยรุ่น พัฒนาจากการรวบรวมข้อมูลจากหนังสือรายงานสถานการณ์แม่วัยรุ่น และข้อคำถามถึงสถานการณ์การตั้งครรภ์แม่วัยรุ่น และได้ทดลองใช้แบบสอบถามในโรงพยาบาลของรัฐ จำนวน 5 แห่ง และปรับปรุงแบบสอบถามให้สามารถใช้ได้ง่ายและผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจในข้อคำถามมากขึ้น

แบบสอบถามประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ส่วน และข้อมูลจากแฟ้มประวัติ 1 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่เก็บข้อมูล

ส่วนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานของแม่วัยรุ่น บุคคลในครอบครัว ข้อมูลก่อนการตั้งครรภ์ การดูแลระหว่างตั้งครรภ์และคลอด

ส่วนที่ 3 ข้อมูลการคลอด และการดำเนินชีวิตหลังคลอด

2. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการบันทึกข้อมูลเฝ้าระวังฯ รูปแบบ web databases

ส่วนที่ 2

ผลการเฝ้าระวังการตั้งครรภ์แม่วัยรุ่น

พ.ศ. 2562

การเฝ้าระวังการตั้งครรภ์แม่วัยรุ่น พ.ศ. 2562

1. แม่วัยรุ่นทั้งหมด

พ.ศ. 2562 สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย ได้ดำเนินการเก็บข้อมูลเฝ้าระวังการตั้งครรภ์แม่วัยรุ่นที่มารับบริการหลังคลอดในสถานบริการ จำนวน 196 แห่ง ใน 51 จังหวัด ซึ่งมีแม่วัยรุ่นสัญชาติไทยมารับบริการหลังคลอดและยินยอมให้ข้อมูล จำนวนทั้งสิ้น 1,554 ราย

1.1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของแม่วัยรุ่น

แม่วัยรุ่นที่มารับบริการตรวจหลังคลอดทั้งหมด พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในอายุช่วง 16 - 19 ปี ร้อยละ 88.4 โดยมีอายุเฉลี่ยอยู่ที่ 17 ปี (ตารางที่ 1) นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 88.5 (ตารางที่ 2) และมีสถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 90.4 โดยส่วนมากไม่ได้จดทะเบียนสมรส (ตารางที่ 3)

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละแม่วัยรุ่นที่มารับบริการหลังคลอดจำแนกตามอายุ พ.ศ. 2562

อายุ (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
	n = 1,554	
< 15	46	2.9
13	3	0.2
14	43	2.7
15 - 19	1,508	97.1
15	135	8.7
16	247	15.9
17	337	21.7
18	401	25.8
19	388	25.0
$\bar{X}$ ± S.D.	17.3 ± 1.4	
Min, Max	13, 19	

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละแม่วัยรุ่นที่มารับบริการหลังคลอดจำแนกตามศาสนา พ.ศ. 2562

ศาสนา	จำนวน	ร้อยละ
	n = 1,553	
พุทธ	1,375	88.5
อิสลาม	164	10.6
คริสต์	14	0.9

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละแม่วัยรุ่นที่มารับบริการหลังคลอดจำแนกตามสถานภาพสมรส พ.ศ. 2562

สถานภาพสมรส	จำนวน	ร้อยละ
	n = 1,542	
คู่ (ปัจจุบันอยู่กินด้วยกัน)	1,394	90.4
ไม่ได้จดทะเบียนสมรส	1,357	97.4
จดทะเบียนสมรส	37	2.6
หย่า/เลิกกัน	80	5.2
โสด	65	4.2
หม้าย	3	0.2

แม่วัยรุ่นที่มารับบริการหลังคลอดทั้งหมด จำนวน 1,554 ราย มีจำนวน 1,546 ราย ที่ระบุสถานะการศึกษาก่อนตั้งครรภ์ พบว่า เป็นนักเรียนหรือนักศึกษา ร้อยละ 48.5 ส่วนใหญ่เรียนอยู่ในระบบการศึกษาปกติ ร้อยละ 81.5 ส่วนแม่วัยรุ่นที่ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา พบว่า ก่อนตั้งครรภ์ไม่ได้ประกอบอาชีพใด ๆ มากที่สุด ร้อยละ 48.6 รองลงมาคือประกอบอาชีพรับจ้างรายวัน ร้อยละ 20.5 (ตารางที่ 4)

ตาราง 4 สถานะการศึกษาและอาชีพก่อนตั้งครรภ์ พ.ศ. 2562

สถานะการศึกษาก่อนตั้งครรภ์	จำนวน	ร้อยละ
	n = 1,546	
เรียน	750	48.5
นักเรียน/นักศึกษา ในระบบการศึกษาปกติ	611	81.5
นักเรียน/นักศึกษา นอกระบบการศึกษาปกติ	139	18.5
ไม่ได้เรียน	796	51.5
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	387	48.6
รับจ้างรายวัน	163	20.5
ลูกจ้าง (พนักงานบริษัท/ห้าง/ร้าน/ หน่วยงานเอกชน)	85	10.7
เกษตรกร	66	8.3
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว	48	6.0
ว่างงาน (อยู่ระหว่างหางาน)	47	5.9

แม่วัยรุ่นที่ก่อนตั้งครรภ์เรียนในระบบการศึกษาปกติ พบว่า เมื่อตั้งครรภ์แล้วแม่วัยรุ่นหยุดเรียนหรือลาออกมากที่สุด ร้อยละ 43.7 ส่วนแม่วัยรุ่นที่ยังเรียนในสถานศึกษาเดิมมี ร้อยละ 24.7 หลังจากคลอดบุตรแม่วัยรุ่นอยู่บ้านเพื่อเลี้ยงดูบุตรมากที่สุด ร้อยละ 50.0 ส่วนแม่วัยรุ่นที่กลับไปเรียนในสถานศึกษาเดิมมีเพียง ร้อยละ 23.0 (ตารางที่ 5)

แม่วัยรุ่นที่ก่อนตั้งครรภ์เรียนนอกระบบการศึกษาปกติ พบว่า เมื่อตั้งครรภ์แล้วแม่วัยรุ่นส่วนใหญ่ยังคงเรียนนอกระบบการศึกษาปกติ ร้อยละ 69.5 รองลงมาคือหยุดเรียน/ลาออก ร้อยละ 18.1 หลังจากคลอดบุตรแม่วัยรุ่นส่วนใหญ่อยู่บ้านเพื่อเลี้ยงดูบุตร ร้อยละ 52.2 รองลงมายังคงเรียนนอกระบบการศึกษาปกติ ร้อยละ 36.9 (ตารางที่ 5)

ตาราง 5 สถานะการศึกษาในขณะตั้งครรภ์และหลังคลอดของแม่วัยรุ่นที่ก่อนตั้งครรภ์เป็นนักเรียนหรือนักศึกษา จำแนกตามระบบการศึกษา พ.ศ. 2562

สถานะการศึกษา	ในระบบการศึกษาปกติ		นอกระบบการศึกษาปกติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขณะตั้งครรภ์	n = 602		n = 138	
หยุดเรียน/ลาออก	263	43.7	25	18.1
ยังเรียนในสถานศึกษาเดิม	149	24.7		
จบการศึกษา (ไม่ศึกษาต่อ)	79	13.1	10	7.3
พักการศึกษาชั่วคราว	68	11.3	7	5.1
เรียนนอกระบบการศึกษาปกติ	39	6.5	96	69.5
ย้ายสถานศึกษา	4(1)	0.7		
หลังคลอด	n = 596		n = 138	
อยู่บ้านเพื่อเลี้ยงดูบุตร	298	50.0	72	52.2
ยังเรียนในสถานศึกษาเดิม	137	23.0		
เรียนนอกระบบการศึกษาปกติ	90	15.1	51	36.9
ทำงาน	59(2)	9.9	15(3)	10.9
ย้ายสถานศึกษา	11(4)	1.8		
อื่นๆ	1(5)	0.2	0	0.0

หมายเหตุ: (1) อายเนื่องจากตั้งครรภ์ 3 ราย และย้ายที่อยู่ 1 ราย

(2) ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว 18 ราย, ลูกจ้าง (พนักงานบริษัท/ห้าง/ร้าน/หน่วยงานเอกชน) 14 ราย, รับจ้างรายวัน 21 ราย, เกษตรกร 4 ราย และไม่ระบุ 2 ราย

(3) ลูกจ้าง (พนักงานบริษัท/ห้าง/ร้าน/หน่วยงานเอกชน) 5 ราย, ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว 4 ราย, เกษตรกร 2 ราย, รับจ้างรายวัน 2 ราย และไม่ระบุ 2 ราย

(4) อายเนื่องจากตั้งครรภ์ 3 ราย, เลื่อนระดับการศึกษา 4 ราย, และย้ายที่อยู่ 2 ราย, ลดค่าใช้จ่าย 1 ราย และไม่ระบุ 1 ราย

(5) ทำงานและเรียนไปด้วย 1 ราย

แม่วัยรุ่นก่อนตั้งครรภ์ที่มีสถานะเป็นนักเรียนนักศึกษาทั้งในระบบการศึกษาและนอกระบบการศึกษา จำนวน 750 คน ขณะตั้งครรภ์ หยุดเรียน ลาออก หรือพักการศึกษาชั่วคราว จำนวน 363 ราย ระบุว่าปัจจุบันไม่ได้ประกอบอาชีพใด ๆ หรือเป็นแม่บ้าน มากที่สุด ร้อยละ 66.4 รองลงมาคือกลับไปศึกษาต่อ ร้อยละ 11.3 (ตารางที่ 6)

ตาราง 6 อาชีพปัจจุบันของแม่วัยรุ่นในกลุ่มที่ขณะตั้งครรภ์หยุดเรียน ลาออก หรือพักการศึกษาชั่วคราว พ.ศ. 2562

อาชีพปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
	n = 363	
ไม่ได้ประกอบอาชีพ/แม่บ้าน	241	66.4
นักเรียน/นักศึกษา	41	11.3
ว่างงาน (อยู่ระหว่างหางาน)	26	7.2
รับจ้างรายวัน	23	6.3
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว	18	5.0
เกษตรกร	10	2.7
ลูกจ้าง (พนักงานบริษัท/ห้าง/ร้าน/หน่วยงานเอกชน)	4	1.1

แม่วัยรุ่นที่ก่อนตั้งครรภ์ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา จำนวน 796 ราย มีจำนวน 792 ราย ที่ระบุอาชีพในปัจจุบัน พบว่า ปัจจุบันยังไม่ได้ประกอบอาชีพใด ๆ หรือเป็นแม่บ้าน ร้อยละ 58.8 รองลงมาคือประกอบอาชีพรับจ้างรายวัน ร้อยละ 13.1 (ตารางที่ 7)

ตาราง 7 อาชีพปัจจุบันของแม่วัยรุ่น กลุ่มที่ก่อนตั้งครรภ์ไม่ใช่นักเรียน/นักศึกษา พ.ศ. 2562

อาชีพปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
	n = 792	
ไม่ได้ประกอบอาชีพ/แม่บ้าน	466	58.8
รับจ้างรายวัน	104	13.1
ลูกจ้าง (พนักงานบริษัท/ห้าง/ร้าน/หน่วยงานเอกชน)	59	7.5
เกษตรกร	56	7.1
ว่างงาน (อยู่ระหว่างหางาน)	54	6.8
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว	44	5.6
นักเรียน/นักศึกษา	9	1.1

แม่วัยรุ่นทั้งหมด จำนวน 1,554 ราย มีจำนวน 1,474 ราย ที่ระบุข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ พบว่าส่วนใหญ่ไม่มีรายได้ ร้อยละ 30.0 รองลงมาคือ มีรายได้ต่อเดือน 5,000 – 10,000 บาท ร้อยละ 22.8 (ตารางที่ 8) โดยแหล่งที่มาของรายได้แม่วัยรุ่น คือ ได้รับจากสามีหรือเพื่อนชาย ร้อยละ 58.6 รองลงมา ได้แก่ รายได้จากการทำงานด้วยตนเองและจากพ่อแม่หรือผู้ปกครองของตนเอง ร้อยละ 30.8 (ตารางที่ 9)

ตาราง 8 รายได้ของแม่วัยรุ่น พ.ศ. 2562

รายได้แม่วัยรุ่น (บาท)	จำนวน	ร้อยละ
	n = 1,474	
ไม่มี	443	30.0
มี	1,031	70.0
< 1500	65	4.4
1,500 - 3,000	229	15.5
3,001 - 5,000	239	16.2
5,001 - 10,000	336	22.8
10,001 - 15,000	72	4.9
> 15,000	90	6.1

ตาราง 9 แหล่งที่มาของรายได้ของแม่วัยรุ่น พ.ศ. 2562

แหล่งที่มาของรายได้	จำนวน	ร้อยละ
	n = 1,031	
จากสามี/เพื่อนชาย	604	58.6
จากการทำงาน	318	30.8
จากพ่อแม่/ผู้ปกครองของตนเอง	318	30.8
อื่น ๆ	21(1)	2.0

หมายเหตุ: แหล่งที่มาของรายได้ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

(1) เงินช่วยเหลือรัฐบาล 8 ราย, ญาติพี่น้องตนเอง 5 ราย, ครอบครัวสามีหรือเพื่อนชาย 7 ราย และเงินเก็บตนเอง 1 ราย

1.2 ข้อมูลแม่วัยรุ่นกับครอบครัวและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

แม่วัยรุ่นที่มารับบริการหลังคลอดทั้งหมด จำนวน 1,554 คน มีจำนวน 1,552 ราย ที่ระบุลักษณะการอาศัยอยู่ก่อนตั้งครรภ์ และมีจำนวน 1,553 ราย ที่ระบุลักษณะการอาศัยอยู่หลังคลอด พบว่าก่อนตั้งครรภ์และหลังคลอดแม่วัยรุ่นอาศัยอยู่กับบิดามารดาของตนเองมากที่สุด ร้อยละ 47.7 และร้อยละ 36.7 ตามลำดับ (ตารางที่ 10)

ตาราง 10 บุคคลหรือสถานที่ ที่แม่วัยรุ่นพักอาศัยด้วยในระหว่างก่อนตั้งครรภ์และหลังคลอด พ.ศ. 2562

บุคคล/สถานที่ ที่แม่วัยรุ่นพักอาศัยด้วย	ก่อนตั้งครรภ์		หลังคลอด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	n = 1,552		n = 1,553	
บิดาและมารดา	740	47.7	570	36.7
คู่รัก/สามี	244	15.7	346	22.3
ครอบครัวของคู่รัก/สามี	198	12.8	357	23.0
มารดา	160	10.3	146	9.4
ญาติพี่น้อง	131	8.4	100	6.4
บิดา	57	3.7	25	1.6
เพื่อน	14	0.9	5	0.3
อยู่ตามลำพัง	7	0.4	4	0.3
อื่นๆ	1[(1)]	0.1	0	0.0

หมายเหตุ: (1) โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ 1 ราย

แม่วัยรุ่นที่มารับบริการหลังคลอดทั้งหมด จำนวน 1,554 ราย มีจำนวน 1,526 ราย ที่ระบุสถานภาพสมรสของบิดามารดา พบว่าบิดามารดาของแม่วัยรุ่นส่วนใหญ่อยู่ร่วมกัน ร้อยละ 60.6 และระบุว่าครอบครัวมีความอบอุ่น ร้อยละ 86.4 (ตารางที่ 11)

ตาราง 11 สัมพันธภาพในครอบครัวของแม่วัยรุ่น พ.ศ. 2562

สัมพันธภาพในครอบครัวของแม่วัยรุ่น	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพสมรสบิดามารดาของแม่วัยรุ่นในปัจจุบัน	n = 1,526	
บิดามารดาอยู่ร่วมกัน	925	60.6
บิดามารดาแยกกันอยู่	258	16.9
หย่าร้าง	197	12.9
บิดาเสียชีวิต	99	6.5
มารดาเสียชีวิต	28	1.8
บิดาและมารดาเสียชีวิต	19	1.3
ความรู้สึกอบอุ่นในครอบครัวของแม่วัยรุ่นก่อนตั้งครรภ์	n = 1,468	
อบอุ่น	1,268	86.4
ไม่อบอุ่น	200	13.6

ความสัมพันธ์ปัจจุบันของแม่วัยรุ่นกับสามีหรือเพื่อนชาย (พ่อของเด็ก) พบว่า ปัจจุบันยังใช้ชีวิตร่วมกัน ร้อยละ 97.3 และแม่วัยรุ่นที่ทราบอายุ ข้อมูลทั่วไปของสามีหรือเพื่อนชาย ระบุว่า ส่วนมากอายุ 15 - 24 ปี ร้อยละ 82.6 ประกอบอาชีพรับจ้างรายวัน ร้อยละ 41.2 และมีรายได้อยู่ในระหว่าง 5,001 - 10,000 บาท ร้อยละ 46.0 (ตารางที่ 12)

ตาราง 12 ข้อมูลทั่วไปของสามีหรือเพื่อนชายของแม่วัยรุ่น พ.ศ. 2562

ข้อมูลทั่วไปของสามีหรือเพื่อนชายของแม่วัยรุ่น	แม่วัยรุ่นทั้งหมด	
	จำนวน	ร้อยละ
ความสัมพันธ์ในปัจจุบันกับสามีหรือเพื่อนชาย (พ่อของเด็ก)	n = 1,310	
อยู่ด้วยกัน (ใช้ชีวิตร่วมกัน)	1,275	97.3
แยกทางกัน	35	2.7
อายุสามีหรือเพื่อนชายของแม่วัยรุ่น	n = 1,486	
ไม่ทราบ	46	3.1
ทราบ	1,440	96.9
< 15 ปี	3	0.2
15 - 19 ปี	602	41.8
20 - 24 ปี	588	40.8
25 - 44 ปี	239	16.6
45 ปี ขึ้นไป	8	0.6
Min, Max	14, 55	
อาชีพหลักของสามีหรือเพื่อนชายในปัจจุบัน	n = 1,473	
ไม่ทราบ	44	2.9
ทราบ	1,473	97.1
รับจ้างรายวัน	607	41.2
ลูกจ้าง (พนักงานบริษัท/ห้าง/ร้าน/หน่วยงานเอกชน)	240	16.3
เกษตรกร	193	13.1
นักเรียน/นักศึกษา	145	9.8
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว	116	7.9
เรียนนอกระบบการศึกษาปกติ	14	0.9
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	91	6.2
ว่างงาน (อยู่ระหว่างหางาน)	35	2.4
รับราชการ/พนักงานของรัฐ/รัฐวิสาหกิจ	15	1.0
อาชีพอื่นๆ	17[(1)]	1.2

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของสามีหรือเพื่อนชายของแม่วัยรุ่น	แม่วัยรุ่นทั้งหมด	
	จำนวน	ร้อยละ
รายได้ต่อเดือนของสามีหรือเพื่อนชาย (บาท/เดือน)	n = 1,466	
ไม่ทราบ	266	18.1
ทราบ	1,200	81.9
ไม่มีรายได้	216	18.0
< 1,500	10	0.8
1,500 - 3,000	66	5.5
3,001 - 5,000	143	11.9
5,001 - 10,000	552	46.0
10,001 - 15,000	77	6.4
≥ 15,000	136	11.3

หมายเหตุ: (1) ทหารเกณฑ์ 13 ราย และติดคุก 4 ราย

1.3 ประวัติการตั้งครรภ์

แม่วัยรุ่น ร้อยละ 60.6 ไม่ตั้งใจตั้งครรภ์ครั้งนี้ (ตารางที่ 13) เมื่อจำแนกตามรายอายุ พบว่า แม่วัยรุ่นที่มีอายุมากมีความตั้งใจในการตั้งครรภ์สูงกว่าแม่วัยรุ่นที่อายุน้อย (ตารางที่ 14) ส่วนสถานะการศึกษาพบว่าแม่วัยรุ่นที่เป็นนักเรียน นักศึกษา ไม่ตั้งใจตั้งครรภ์สูงกว่าแม่วัยรุ่นที่ไม่ใช่เป็นนักเรียน นักศึกษา (ตารางที่ 15) และแม่วัยรุ่นที่นับถือศาสนาคริสต์ตั้งใจตั้งครรภ์ ร้อยละ 66.7 รองลงมาคือแม่วัยรุ่นที่นับถือศาสนาอิสลาม ตั้งใจตั้งครรภ์ ร้อยละ 51.2 (ตารางที่ 16)

ตาราง 13 ความตั้งใจในการตั้งครรภ์ของแม่วัยรุ่น พ.ศ. 2562

ความตั้งใจในการตั้งครรภ์	จำนวน	ร้อยละ
	n = 1,498	
ไม่ตั้งใจ	907	60.6
ตั้งใจ	591	39.4

ตาราง 14 ความตั้งใจในการตั้งครรภ์ของแม่วัยรุ่น จำแนกตามอายุ พ.ศ. 2562

อายุ (ปี)	แม่วัยรุ่นทั้งหมด (คน)	ตั้งใจ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ตั้งใจ จำนวน (ร้อยละ)
	n = 1,498	n = 591	n = 907
< 15 ปี	45	13 (28.9)	32 (71.1)
13 ปี	3	0 (0.0)	3 (100.0)
14 ปี	42	13 (31.0)	29 (69.0)
15 - 17 ปี	693	176 (25.4)	517 (74.6)
15 ปี	132	22 (16.7)	110 (83.3)
16 ปี	233	51 (21.9)	182 (78.1)
17 ปี	328	103 (31.4)	225 (68.6)
≥ 18 ปี	760	402 (52.9)	358 (47.1)
18 ปี	385	166 (43.1)	219 (56.9)
19 ปี	375	236 (62.9)	139 (37.1)

ตาราง 15 ความตั้งใจในการตั้งครรภ์ของแม่วัยรุ่นจำแนกตามสถานะการศึกษา พ.ศ. 2562

สถานะการศึกษา	แม่วัยรุ่นทั้งหมด (คน)	ตั้งใจ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ตั้งใจ จำนวน (ร้อยละ)
	n = 1,492	n = 587	n = 905
นักเรียน/ นักศึกษา	710	161 (22.7)	549 (77.3)
นักเรียน/ นักศึกษาในระบบโรงเรียน	579	124 (21.4)	455 (78.6)
นักเรียน/ นักศึกษานอกระบบโรงเรียน	131	37 (28.2)	94 (71.8)
ไม่ใช่นักเรียน/ นักศึกษา	782	426 (54.5)	356 (45.5)

ตาราง 16 ความตั้งใจในการตั้งครรภ์ของแม่วัยรุ่น จำแนกตามศาสนา พ.ศ. 2562

ศาสนา	แม่วัยรุ่นทั้งหมด (คน)	ตั้งใจ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ตั้งใจ จำนวน (ร้อยละ)
	n = 1,497	n = 590	n = 907
พุทธ	1,321	498 (37.7)	823 (62.3)
อิสลาม	164	84 (51.2)	80 (48.8)
คริสต์	12	8 (66.7)	4 (33.3)

แม่วัยรุ่นที่ไม่ตั้งใจตั้งครรภ์ พบว่า ร้อยละ 55.2 ไม่ได้ใช้การคุมกำเนิดวิธีใด ๆ โดยเหตุผลที่ไม่คุมกำเนิดที่พบมากที่สุด คือ มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ได้ตั้งใจ ร้อยละ 62.6 รองลงมาคือไม่รู้จักวิธีการคุมกำเนิด ร้อยละ 24.2 สำหรับแม่วัยรุ่นที่มีการคุมกำเนิด พบว่าคุมกำเนิดด้วยวิธีรับประทานยาเม็ดคุมกำเนิดมากที่สุด ร้อยละ 43.2 รองลงมาคือใช้ถุงยางอนามัย ร้อยละ 20.5 (ตารางที่ 17)

ตาราง 17 การคุมกำเนิดก่อนตั้งครรภ์ของแม่วัยรุ่นที่ไม่ตั้งใจตั้งครรภ์ พ.ศ. 2562

การคุมกำเนิด	จำนวน	ร้อยละ
	n = 912	
คุมกำเนิด : วิธีหลักในการคุมกำเนิด	405	44.8
ยาเม็ดคุมกำเนิด	175	43.2
ถุงยางอนามัย	83	20.5
ยาคุมฉุกเฉิน	68	16.8
ยาฉีดคุมกำเนิด	28	6.9
หลั่งภายนอก	18	4.5
ถุงยางอนามัยร่วมกับวิธีคุมกำเนิดอื่นๆ	15	3.7
ยาฝังคุมกำเนิด	11	2.7
ไม่ระบุวิธี	4	1.0
นับระยะปลอดภัย	3	0.7
ไม่คุมกำเนิด : สาเหตุ(1)	500	55.2
มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ได้ตั้งใจ	313	62.6
ไม่รู้จักวิธีคุมกำเนิด	121	24.2
เคยคุมกำเนิดแต่มีภาวะแทรกซ้อน/กังวลผลข้างเคียง	47	9.4
มีเพศสัมพันธ์ในขณะมึนเมา	34	6.8
ประมาท/ไม่คิดว่าจะตั้งครรภ์	14	2.8
ไม่ต้องการคุมกำเนิด	11	2.2
ถูกบังคับขืนใจ	2	0.4
อื่นๆ	1(2)	0.2

หมายเหตุ: (1) ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ
(2) กลัวผู้ปกครองเห็นยา/อุปกรณ์ในการคุมกำเนิด 1 ราย

ประวัติการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการสูบบุหรี่ พบว่าแม่วัยรุ่นก่อนตั้งครรภ์ส่วนใหญ่ไม่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และไม่เคยสูบบุหรี่ ร้อยละ 72.0 และ 94.6 ตามลำดับ ส่วนสามีหรือเพื่อนชายของแม่วัยรุ่น พบว่าปัจจุบันยังดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และสูบบุหรี่อยู่ ร้อยละ 48.9 และ 54.0 ตามลำดับ (ตารางที่ 18)

ตาราง 18 ประวัติการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการสูบบุหรี่ ของแม่วัยรุ่นก่อนการตั้งครรภ์และสามีหรือเพื่อนชาย พ.ศ. 2562

ประวัติการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการสูบบุหรี่	จำนวน	ร้อยละ
ประวัติการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของแม่วัยรุ่นก่อนการตั้งครรภ์	**n = 1,531**	
ไม่เคยดื่ม	1,102	72.0
เคยและเลิกแล้ว ≤ 1 ปี	243	15.9
เคยและเลิกแล้ว > 1 ปี	146	9.5
เคยและปัจจุบันยังดื่มอยู่	40	2.6
ประวัติการสูบบุหรี่ของแม่วัยรุ่นก่อนการตั้งครรภ์	**n = 1,542**	
ไม่เคยสูบเลย	1,458	94.6
เคยและเลิกแล้ว ≤ 1 ปี	39	2.5
เคยและเลิกแล้ว > 1 ปี	35	2.3
เคยและปัจจุบันยังสูบอยู่	10	0.6
ประวัติการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสามีหรือเพื่อนชาย	**n = 1,492**	
ไม่เคยดื่ม	539	36.1
เคยและเลิกแล้ว ≤ 1 ปี	162	10.9
เคยและเลิกแล้ว > 1 ปี	62	4.2
เคยและปัจจุบันยังดื่มอยู่	729	48.9
ประวัติการสูบบุหรี่ของสามีหรือเพื่อนชาย	**n = 1,491**	
ไม่เคยสูบเลย	556	37.3
เคยและเลิกแล้ว ≤ 1 ปี	83	5.6
เคยและเลิกแล้ว > 1 ปี	46	3.1
เคยและปัจจุบันยังสูบอยู่	806	54.0

แม่วัยรุ่นมีเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกันที่มีประวัติการตั้งครรภ์เมื่ออายุน้อยกว่า 20 ปี สูงถึงร้อยละ 73.6 (ตารางที่ 19) และมารดาของแม่วัยรุ่นมีบุตรคนแรกเมื่ออายุน้อยกว่า 20 ปี ร้อยละ 44.6 โดยมารดาของแม่วัยรุ่นมีบุตรคนแรกเมื่ออายุน้อยที่สุดคือ 12 ปี (ตารางที่ 20)

ตาราง 19 บุคคลใกล้ชิดของแม่วัยรุ่นที่มีประวัติการตั้งครรภ์เมื่ออายุน้อยกว่า 20 ปี พ.ศ. 2562

บุคคลใกล้ชิดของแม่วัยรุ่นที่มีประวัติการตั้งครรภ์เมื่ออายุน้อยกว่า 20 ปี	จำนวน	ร้อยละ
มารดาของแม่วัยรุ่น	n = 810	
มี	361	44.6
ไม่มี	449	55.4
เพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกัน	n = 1,533	
มี	1,129	73.6
ไม่มี	404	26.4
ญาติพี่น้อง	n = 1,512	
มี	660	43.6
ไม่มี	852	56.4

ตาราง 20 อายุมารดาของแม่วัยรุ่นเมื่อมีบุตรคนแรก พ.ศ. 2562

อายุมารดาของแม่วัยรุ่นเมื่อมีบุตรคนแรก	จำนวน	ร้อยละ
	n = 810	
< 20 ปี	361	44.6
12 ปี	1	0.1
13 ปี	2	0.2
14 ปี	5	0.6
15 ปี	43	5.3
16 ปี	61	7.5
17 ปี	69	8.5
18 ปี	97	12.0
19 ปี	83	10.2
≥ 20 ปี	449	55.4

แม่วัยรุ่นที่มารับบริการทั้งหมด ตั้งครรภ์ครั้งแรกเมื่ออายุเฉลี่ยประมาณ 16 ปี โดยตั้งครรภ์ครั้งนี้เป็นครั้งแรก ร้อยละ 88.4 ฝากครรภ์ครั้งแรกเมื่ออายุครรภ์ 12 - 24 สัปดาห์ ร้อยละ 46.2 (ตารางที่ 21) โดยแม่วัยรุ่นที่เคยตั้งครรภ์มาแล้วเคยตั้งครรภ์มาแล้วสูงสุดถึง 6 ครั้ง

ตาราง 21 ข้อมูลการฝากครรภ์ของแม่วัยรุ่น พ.ศ. 2562

ข้อมูลการตั้งครรภ์และการฝากครรภ์	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนการตั้งครรภ์	**n = 1,548**	
1 ครั้ง	1,369	88.4
≥ 2 ครั้ง	179	11.6
2 ครั้ง	158	10.1
3 ครั้ง	17	1.1
4 ครั้ง	3	0.2
6 ครั้ง	1	0.1
อายุเมื่อตั้งครรภ์ครั้งแรก	**n = 1,528**	
< 15 ปี	105	6.9
12 ปี	1	0.1
13 ปี	16	1.0
14 ปี	88	5.7
15-19 ปี	1,423	93.1
15 ปี	202	13.2
16 ปี	312	20.4
17 ปี	363	23.8
18 ปี	362	23.7
19 ปี	184	12.0
$\bar{X}$ ± S.D.	16.8 ± 1.4	
อายุครรภ์เมื่อฝากครรภ์ครั้งแรก	**n = 1,522**	
≤ 12 สัปดาห์	684	44.9
> 12 สัปดาห์	838	55.1
>12 - 24 สัปดาห์	702	46.2
25 - 36 สัปดาห์	116	7.6
> 36 สัปดาห์	20	1.3
$\bar{X}$ ± S.D.	15.0 ± 7.2	
Min, Max	1, 40	

1.4 บุคคลแรกที่บอกให้ทราบ บุคคลที่ปรึกษา และผู้ให้การดูแลในการตั้งครรภ์ครั้งนี้

สามีหรือเพื่อนชายเป็นบุคคลแรกที่แม่วัยรุ่นส่วนมากแจ้งให้ทราบและให้การดูแลขณะตั้งครรภ์ ร้อยละ 56.8 และ 67.2 ตามลำดับ สำหรับบิดา มารดาหรือผู้ปกครองของแม่วัยรุ่นเป็นบุคคลที่แม่วัยรุ่นขอคำปรึกษามากที่สุด ร้อยละ 58.7 และเป็นผู้ให้การดูแลแม่วัยรุ่น ร้อยละ 61.4 รองจากสามีหรือเพื่อนชายของแม่วัยรุ่น (ตารางที่ 22)

ตาราง 22 บุคคลแรกที่บอกให้ทราบ บุคคลที่ปรึกษา และผู้ให้การดูแลในการตั้งครรภ์ครั้งนี้ของแม่วัยรุ่น พ.ศ. 2562

บุคคลแรกที่รับรู้ บุคคลที่ปรึกษา และผู้ให้การดูแลในการตั้งครรภ์ครั้งนี้	จำนวน	ร้อยละ
บุคคลแรกที่บอกให้ทราบเมื่อตั้งครรภ์ครั้งนี้	n = 1,536	
สามี/เพื่อนชาย	873	56.8
บิดา/มารดา/ผู้ปกครองของตนเอง	402	26.2
บิดา/มารดา/ผู้ปกครองของฝ่ายชาย	109	7.1
เพื่อน	74	4.8
ไม่บอกใคร	45	2.9
ญาติพี่น้องของตนเอง	25	1.6
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข/เจ้าหน้าที่คลินิกวัยรุ่น	4	0.3
ญาติพี่น้องของฝ่ายชาย	3	0.2
ครูอาจารย์	1	0.1
บุคคลที่ปรึกษาเมื่อทราบว่าตั้งครรภ์ครั้งนี้(1)	n = 1,546	
บิดา/มารดา/ผู้ปกครองของตนเอง	907	58.7
สามี/เพื่อนชาย	762	49.3
บิดา/มารดา/ผู้ปกครองของฝ่ายชาย	383	24.8
เพื่อน	277	17.9
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข/เจ้าหน้าที่คลินิกวัยรุ่น	153	9.9
ไม่ปรึกษาใคร	63	4.1
ครูอาจารย์	51	3.3
ญาติพี่น้องของตนเอง	40	2.6
สายด่วนสุขภาพ	3	0.2
ญาติพี่น้องของฝ่ายชาย	4	0.3
Internet	2	0.1
ผู้ให้การดูแลในขณะตั้งครรภ์ครั้งนี้(1)	n = 1,545	
สามี/เพื่อนชาย	1,039	67.2
บิดามารดาของตนเอง	949	61.4
บิดามารดาของฝ่ายชาย	391	25.3
ญาติพี่น้องของตนเอง	221	14.3
ญาติพี่น้องของฝ่ายชาย	100	6.5
เพื่อน	63	4.1
ดูแลตนเอง	20	1.3
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	1	0.1

หมายเหตุ: (1) ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2. ข้อมูลหลังคลอดของแม่วัยรุ่นที่มารับบริการหลังคลอด

2.1 การดำเนินชีวิตหลังคลอด

ผู้ดูแลหลักในการเลี้ยงดูบุตรส่วนใหญ่คือ แม่วัยรุ่นเอง ร้อยละ 79.0 (ตารางที่ 23) โดยมีบิดา มารดาของแม่วัยรุ่นเองเป็นผู้ช่วยในการดูแลบุตร ร้อยละ 61.2 รองลงมาคือ สามีหรือเพื่อนชาย ร้อยละ 52.5 (ตารางที่ 24)

ตาราง 23 การเลี้ยงดูบุตรหลังคลอดของแม่วัยรุ่น พ.ศ. 2562

ผู้ที่เป็นหลักในการเลี้ยงดูบุตร	จำนวน	ร้อยละ
	n = 1,523	
ตนเอง	1,204	79.0
บิดามารดาหรือญาติของตนเอง	230	15.1
บิดามารดาหรือญาติของฝ่ายชาย	54	3.6
สามีหรือเพื่อนชาย	34	2.2
ยกให้ผู้อื่น	1	0.1

ตาราง 24 ผู้ที่ช่วยเลี้ยงดูบุตรหลังคลอดของแม่วัยรุ่นที่เลี้ยงดูบุตรด้วยตนเอง พ.ศ. 2562

ผู้ที่ช่วยดูแลบุตรหลังคลอด	จำนวน	ร้อยละ
	n = 1,156	
บิดามารดาของตนเอง	708	61.2
สามีหรือเพื่อนชาย	607	52.5
บิดามารดาของฝ่ายชาย	325	28.1
ญาติพี่น้องของตนเอง	186	16.1
ญาติพี่น้องของฝ่ายชาย	92	8.0
เพื่อน	10	0.9
อื่น ๆ	2[(1)]	0.2

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ
(1) เพื่อนบ้าน 1 ราย และผู้คุม 1 ราย

2.2 ข้อมูลสุขภาพของมารดาและทารก

พบแม่วัยรุ่นคลอดก่อนกำหนด ณ อายุครรภ์ต่ำกว่า 37 สัปดาห์ ร้อยละ 3.8 ส่วนใหญ่คลอดปกติทางช่องคลอด ร้อยละ 84.5 และพบทารกน้ำหนักต่ำกว่า 2,500 กรัม ร้อยละ 11.1 (ตารางที่ 25)

ตาราง 25 ข้อมูลสุขภาพของมารดาและทารก พ.ศ. 2562

ข้อมูลสุขภาพของมารดาและทารก	จำนวน	ร้อยละ
อายุครรภ์ขณะคลอด	n = 1,511	
< 28 สัปดาห์	3	0.2
28 - 31 สัปดาห์	9	0.6
32 - 36 สัปดาห์	45	3.0
≥ 37 สัปดาห์	1,454	96.2

ตารางที่ 25 (ต่อ)

ข้อมูลสุขภาพของมารดาและทารก	จำนวน	ร้อยละ
วิธีการคลอด	n = 1,518	
คลอดปกติทางช่องคลอด	1,282	84.5
ผ่าตัดออกทางหน้าท้อง	217	14.3
ใช้เครื่องดูดสุญญากาศ	17	1.1
ใช้คีมช่วยคลอด	2	0.1
น้ำหนักทารกแรกเกิด	n = 1,538	
< 2,500 กรัม	171	11.1
≥ 2,500 กรัม	1,367	88.9

การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว ในระยะ 6 เดือนหลังคลอด จำแนกตามรายอายุบุตร พบแม่วัยรุ่นเลี้ยงดูบุตรด้วยนมแม่อย่างเดียวในทุกกลุ่มอายุของบุตร โดยแม่วัยรุ่นที่มีบุตรอายุมากกว่า 1 เดือน แต่ไม่เกิน 2 เดือน มีสัดส่วนของการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวสูงที่สุด ร้อยละ 86.6 (ตารางที่ 26)

ตาราง 26 การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวของแม่วัยรุ่นหลังคลอด พ.ศ. 2562

อายุบุตร	จำนวนบุตรอายุ 1-6 เดือนทั้งหมด	จำนวนบุตรที่ดื่มนมแม่อย่างเดียว	ร้อยละบุตรที่ดื่มนมแม่อย่างเดียว
	n = 1,523		
1 – 2 เดือน	576	505	86.8
> 2 – 3 เดือน	184	156	84.8
> 3 – 4 เดือน	124	106	85.5
> 4 – 5 เดือน	158	120	76.0
> 5 – 6 เดือน	99	72	72.7
> 6 เดือน	382	252	66.0

2.3 การคุมกำเนิดและความมั่นใจในการเลี้ยงบุตร

แม่วัยรุ่นหลังคลอด มีการคุมกำเนิดด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง ร้อยละ 93.0 โดยใช้ยาฝังคุมกำเนิดมากที่สุด ร้อยละ 56.6 รองลงมาคือ ยาฉีดคุมกำเนิด ร้อยละ 26.5 สำหรับแม่วัยรุ่นที่ไม่คุมกำเนิดส่วนใหญ่มีเหตุผลเนื่องจาก แยกทางกับสามีหรือเพื่อนชายร้อยละ 33.9 รองลงมาคือ กังวลเรื่องผลข้างเคียงของวิธีการคุมกำเนิด ร้อยละ 23.1 (ตารางที่ 27) แม่วัยรุ่นหลังคลอดมีความมั่นใจในการเลี้ยงดูบุตรด้วยตนเอง ร้อยละ 92.6 และสามารถปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ในการเลี้ยงดูบุตรได้ ร้อยละ 96.4 ในเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มากที่สุด ร้อยละ 91.1 (ตารางที่ 28)

ตาราง 27 การคุมกำเนิดของแม่วัยรุ่นหลังคลอด พ.ศ. 2562

การคุมกำเนิด	จำนวน	ร้อยละ
	n = 1,537	
คุมกำเนิด : วิธีการคุมกำเนิด	1,429	93.0
ยาฝังคุมกำเนิด	809	56.6
ยาฉีดคุมกำเนิด	378	26.5
ยาเม็ดคุมกำเนิด	118	8.3
ถุงยางอนามัย	66	4.6
ยาคุมฉุกเฉิน	15	1.0
ใช้ถุงยางอนามัยชายร่วมกับวิธีอื่น ๆ	15	1.0
หลั่งภายนอก	10	0.7
ทำหมัน	9	0.6
ห่วงอนามัย	4	0.3
ไม่ระบุวิธีคุมกำเนิด	4	0.3
นับระยะปลอดภัย	1	0.1
ไม่ได้คุมกำเนิด : สาเหตุ*	108	7.0
แยกทางกับสามี/เพื่อนชาย	37	34.3
กังวลเรื่องผลข้างเคียงของวิธีการคุมกำเนิด	25	23.1
ต้องการมีบุตรอีก	20	18.5
บิดา/มารดา ไม่ให้คุมกำเนิด	8	7.4
หลังคลอดยังไม่มีเพศสัมพันธ์	6	5.6
อยู่ในช่วงหลังคลอดบุตร	6	5.6
สามี/เพื่อนชาย ไม่ให้คุมกำเนิด	5	4.6
อื่น ๆ	5(1)	4.6

หมายเหตุ: * ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

(1) ยังตัดสินใจเลือกวิธีคุมกำเนิดไม่ได้ 2 ราย, ความเชื่อทางศาสนา 1 ราย, รอวางแผนครอบครัว 1 ราย และยังไม่ต้องการคุมกำเนิด 1 ราย

ตาราง 28 ความมั่นใจในการเลี้ยงดูบุตรของแม่วัยรุ่นหลังคลอด ที่เลี้ยงดูบุตรด้วยตนเอง พ.ศ. 2562

ความมั่นใจ และความสามารถในการเลี้ยงดูบุตร	จำนวน	ร้อยละ
ความมั่นใจในการเลี้ยงดูบุตรด้วยตนเอง	n = 1,531	
มั่นใจ	1,418	92.6
ไม่มั่นใจ	70	4.6
ไม่ได้เลี้ยงลูกเอง	43	2.8
ความสามารถปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ในการเลี้ยงดูบุตร	n = 1,530	
สามารถปฏิบัติได้ : ด้านที่ปฏิบัติได้ตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่*	1,475	96.4
การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่	1,344	91.1
การพาไปรับวัคซีน	1,272	86.2
การสังเกตอาการผิดปกติของบุตร	1,202	81.5
การส่งเสริมพัฒนาการ	1,185	80.3
ไม่สามารถปฏิบัติได้ตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่	12	0.8
ไม่ได้เลี้ยงลูกเอง	43	2.8

หมายเหตุ: *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผล

แม่วัยรุ่นที่มารับบริการฝากครรภ์ทั้งหมดที่ยินยอมตอบแบบสอบถามโดยสมัครใจ จำนวน 1,554 ราย เฉลี่ยอายุ 17 ปี นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 88.5 มีสถานภาพสมรสคู่หรือปัจจุบันอยู่กินด้วยกัน ร้อยละ 90.4 โดยส่วนมากอยู่กินด้วยกันโดยไม่ได้จดทะเบียนสมรส ก่อนตั้งครรภ์พบแม่วัยรุ่นที่เป็นนักเรียน นักศึกษา ร้อยละ 48.5 ซึ่งหลังจากที่ตั้งครรภ์ แม่วัยรุ่นที่เรียนในระบบการศึกษาปกติ หยุดเรียนหรือลาออก ร้อยละ 43.7 และหลังจากที่คลอดบุตรส่วนใหญ่อยู่บ้านเพื่อเลี้ยงดูบุตร ร้อยละ 50.0 กลับมาเรียนในสถานศึกษาเดิมเพียง ร้อยละ 23.0 ส่วนแม่วัยรุ่นก่อนตั้งครรภ์ไม่ได้อยู่ในระหว่างการศึกษา ไม่ได้ประกอบอาชีพใด ๆ มากที่สุด ร้อยละ 48.6 รองลงมาคือ รับจ้างรายวัน ร้อยละ 20.5 ซึ่งหลังจากตั้งครรภ์แม่วัยรุ่นไม่ได้ประกอบอาชีพใด ๆ เพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 58.8 และรับจ้างรายวันร้อยละ 13.1 ในเรื่องรายได้ของแม่วัยรุ่น มีรายได้ประจำ ร้อยละ 70.0 (ประมาณ 5,001 - 10,000 บาทต่อเดือน) พบว่า รับรายได้จากสามีหรือเพื่อนชาย ร้อยละ 58.6

แม่วัยรุ่นส่วนใหญ่มีความรู้สึกอบอุ่นในครอบครัว ร้อยละ 86.4 โดยมีบิดาและมารดาอยู่ร่วมกัน ร้อยละ 60.6 ซึ่งบุคคลใกล้ชิดของแม่วัยรุ่นที่มีประวัติการตั้งครรภ์เมื่ออายุน้อยกว่า 20 ปี พบว่า เป็นมารดาของแม่วัยรุ่น ร้อยละ 44.6 เป็นเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกัน ร้อยละ 73.6 และญาติพี่น้อง ร้อยละ 43.6 ส่วนสามีหรือเพื่อนชายของแม่วัยรุ่น ปัจจุบันยังใช้ชีวิตร่วมกัน ร้อยละ 97.3 เป็นเยาวชนวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี ร้อยละ 82.8 มีประวัติการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการสูบบุหรี่ และปัจจุบันยังคงดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และสูบบุหรี่อยู่ ร้อยละ 48.9 และ 54.0 ตามลำดับ ส่วนตัวแม่วัยรุ่นเอง พบว่าส่วนใหญ่ ไม่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และไม่เคยสูบบุหรี่ ร้อยละ 72.0 และ 94.6 ตามลำดับ บุคคลแรกที่แม่วัยรุ่นบอกให้ทราบเมื่อตั้งครรภ์คือ สามีหรือเพื่อนชาย ร้อยละ 56.8 ปรึกษาบิดามารดาของตนเองเมื่อทราบว่าตั้งครรภ์ ร้อยละ 58.7 รองลงมาคือ ปรึกษาสามีหรือเพื่อนชาย ร้อยละ 49.3 เช่นเดียวกับบุคคลที่ให้การดูแลในขณะแม่วัยรุ่นตั้งครรภ์ เป็นสามีหรือเพื่อนชาย ร้อยละ 67.2 และบิดามารดาของตนเอง ร้อยละ 61.4

แม่วัยรุ่นทั้งหมด ร้อยละ 60.6 ไม่ตั้งใจตั้งครรภ์ครั้งนี้ เมื่อพิจารณาตามรายอายุ สถานะการศึกษา และศาสนา พบว่าแม่วัยรุ่นที่มีอายุน้อยไม่ตั้งใจตั้งครรภ์สูงกว่าแม่วัยรุ่นที่อายุมาก แม่วัยรุ่นที่เป็นนักเรียนนักศึกษาไม่ตั้งใจตั้งครรภ์สูงกว่าแม่วัยรุ่นที่ไม่ใช่นักเรียนนักศึกษา และแม่วัยรุ่นที่นับถือศาสนาคริสต์มีความตั้งใจในการตั้งครรภ์สูงกว่าแม่วัยรุ่นที่นับถือศาสนาอื่น ในเรื่องการคุมกำเนิดก่อนการตั้งครรภ์ แม่วัยรุ่นที่ไม่ตั้งใจตั้งครรภ์ไม่มีการคุมกำเนิด ร้อยละ 55.2 สาเหตุส่วนใหญ่มาจากการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ได้ตั้งใจ และไม่รู้จักวิธีคุมกำเนิด ส่วนแม่วัยรุ่นที่คุมกำเนิด เป็นการคุมกำเนิดด้วยวิธีชั่วคราวอย่างเดียว ร้อยละ 92.6 ส่วนยาฝังคุมกำเนิด มีเพียง ร้อยละ 2.7 การตั้งครรภ์ครั้งนี้เป็นการตั้งครรภ์ซ้ำ ร้อยละ 11.6 ตั้งครรภ์ครั้งแรกเมื่ออายุเฉลี่ย 16 ปี และฝากครรภ์ครั้งแรกเมื่ออายุครรภ์ 12 - 24 สัปดาห์ ร้อยละ 46.2

แม่วัยรุ่นที่มารับบริการหลังคลอด ก่อนตั้งครรภ์อาศัยอยู่กับบิดามารดามากที่สุด ร้อยละ 47.7 ส่วนหลังคลอดอาศัยอยู่กับฝ่ายชายหรือครอบครัวของฝ่ายชาย ร้อยละ 45.3 และเลี้ยงบุตรด้วยตนเอง ร้อยละ 79.0 โดยมีบิดามารดาของแม่วัยรุ่นเองเป็นผู้ช่วยดูแลบุตร ร้อยละ 61.2 รองลงมาเป็นสามีหรือเพื่อนชาย ร้อยละ 52.5 การดำเนินชีวิตหลังคลอดของแม่วัยรุ่น พบว่า แม่วัยรุ่นหลังคลอดมีการคุมกำเนิด ร้อยละ 93.0 เป็นฝังคุมกำเนิด ร้อยละ 56.6 และยาฉีดคุมกำเนิด ร้อยละ 26.5 ส่วนในกลุ่มที่ตัดสินใจไม่คุมกำเนิด เหตุผลเนื่องจากแยกทางกับสามีหรือเพื่อนชาย กังวลเรื่องผลข้างเคียงของวิธีการคุมกำเนิด และต้องการมีบุตรอีก ข้อมูลการคลอดและสุขภาพของทารก อายุครรภ์ขณะคลอด 37 สัปดาห์ขึ้นไป ร้อยละ 96.2 คลอดปกติทางช่องคลอด ร้อยละ 84.5 น้ำหนักทารกแรกเกิดต่ำกว่า 2,500 กรัม ร้อยละ 11.1

อภิปรายผล

การเฝ้าระวังการตั้งครรภ์แม่วัยรุ่นประเทศไทย พ.ศ. 2562 เป็นการศึกษาแบบภาคตัดขวาง (Serial Cross Sectional Study) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น อธิบายลักษณะพื้นฐานของแม่วัยรุ่นทางด้านสังคมและผู้เกี่ยวข้อง สาเหตุ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องและผลกระทบของการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น กลุ่มเป้าหมายคือหญิงสัญชาติไทยที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ที่มารับบริการหลังคลอดในโรงพยาบาลทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในพื้นที่เฝ้าระวังฯ ของช่วงเวลาที่กำหนด โดยมีข้อมูลผู้ที่ยินยอมตอบแบบสอบถามทั้งหมด 51 จังหวัด 197 สถานบริการ

จากการเฝ้าระวังพบแม่วัยรุ่นที่มารับบริการตรวจหลังคลอด ก่อนตั้งครรภ์เกือบครึ่งเป็นนักเรียน นักศึกษาและเรียนอยู่ในระบบโรงเรียนปกติ ซึ่งส่วนมากเป็นการตั้งครรภ์โดยไม่ได้ตั้งใจ ทำให้ขณะตั้งครรภ์แม่วัยรุ่นกลุ่มนี้ต้องหยุดเรียนหรือลาออกถึง ร้อยละ 43.7 และหลังจากคลอดบุตรแล้ว กลับมาเรียนในสถานศึกษาเดิมเพียง ร้อยละ 23.0 ส่วนมากอยู่บ้านเพื่อเลี้ยงลูก ร้อยละ 50.0 ส่วนแม่วัยรุ่นก่อนตั้งครรภ์ที่ไม่ใช่นักเรียน นักศึกษา พบว่า หลังจากตั้งครรภ์แม่วัยรุ่นไม่ได้ประกอบอาชีพใด ๆ เพิ่มขึ้น สามีหรือเพื่อนชายของแม่วัยรุ่น ส่วนมากเป็นรุ่นราวคราวเดียวกับกับแม่วัยรุ่น คือเป็นเยาวชนวัยรุ่นอายุ ต่ำกว่า 25 ปี และปัจจุบันยังอยู่ด้วยกันหรือใช้ชีวิตร่วมกัน นอกจากนี้บุคคลใกล้ชิดของแม่วัยรุ่นเอง เช่น เพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกับ มารดาของแม่วัยรุ่นเอง หรือญาติพี่น้อง ก็มีประวัติตั้งครรภ์เมื่ออายุต่ำกว่า 20 ปี สูงเช่นเดียวกัน

ในเรื่องของการคุมกำเนิดก่อนการตั้งครรภ์ แม่วัยรุ่นที่ไม่ตั้งใจตั้งครรภ์ครั้งนี้แต่ก่อนตั้งครรภ์ไม่ได้คุมกำเนิด พบว่า เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ได้ตั้งใจ รองลงมาคือไม่รู้จักวิธีคุมกำเนิด ส่วนแม่วัยรุ่นที่ก่อนตั้งครรภ์คุมกำเนิดใช้วิธีคุมกำเนิดแบบชั่วคราวเพียงชนิดเดียว ร้อยละ 92.6 ซึ่งวิธีที่ใช้มากที่สุดคือยาเม็ดคุมกำเนิด ถุงยางอนามัย และยาคุมฉุกเฉิน ตามลำดับ แม้ว่าจะมีการคุมกำเนิดแต่ก็ยังมีการตั้งครรภ์เกิดขึ้น อีกทั้งยังมีจำนวนมากพอ ๆ กับแม่วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์โดยไม่ได้คุมกำเนิด แต่ไม่ใช่เรื่องแปลกแต่อย่างใด เพราะการคุมกำเนิดทุกวิธีไม่มีวิธีไหนสามารถรับรองผลได้ทั้งหมด มีโอกาสผิดพลาดเกิดขึ้นได้ โดยเฉพาะความผิดพลาดจากความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของผู้ใช้ จากข้อมูลที่ได้จากการเฝ้าระวังครั้งนี้ พบแม่วัยรุ่นที่การตั้งครรภ์ครั้งนี้ไม่ใช่การตั้งครรภ์ครั้งแรก หรือเป็นการตั้งครรภ์ซ้ำทั้งหมด ร้อยละ 11.6 อายุเมื่อตั้งครรภ์ครั้งแรกเฉลี่ยที่ 16 ปี

การดำเนินชีวิตหลังคลอดบุตรของแม่วัยรุ่น ผู้ดูแลหลักในการเลี้ยงดูบุตรส่วนใหญ่คือตัวแม่วัยรุ่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลข้างต้นที่ว่าหลังคลอดแม่วัยรุ่นไม่ได้ประกอบอาชีพใด ๆ และอยู่บ้านเพื่อเลี้ยงลูกมากขึ้น ในด้านการเลี้ยงดูบุตรแม่วัยรุ่นส่วนใหญ่มีความมั่นใจในการเลี้ยงบุตรด้วยตนเองและสามารถปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการเลี้ยงบุตรได้ในทุกด้าน ได้แก่ การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ การพาไปรับวัคซีน การสังเกตอาการผิดปกติของบุตร และการส่งเสริมพัฒนาการ ส่วนการคุมกำเนิดหลังคลอด แม่วัยรุ่นส่วนมากเลือกที่จะคุมกำเนิดหลังจากคลอดแล้วโดยใช้ยาฝังคุมกำเนิดมากที่สุด ซึ่งเป็นวิธีการคุมกำเนิดแบบกึ่งถาวรที่มีประสิทธิภาพสูง สามารถคุมกำเนิดได้ในระยะเวลา 3 ปี และ 5 ปี รองลงมาคือฉีดยาคุมกำเนิด

ข้อเสนอแนะ

1. โรงพยาบาลทุกแห่งดำเนินการการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับชาติ พ.ศ.2560 - 2569 ตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ.2559

2. โรงพยาบาลทุกแห่งควรพัฒนารูปแบบและคุณภาพขอบระบบบริการสุขภาพทางเพศและอนามัย การเจริญพันธุ์ที่คลอบคลุมทุกบริการที่จำเป็นทุกด้านที่เป็นมิตรและได้รับสวัสดิการสังคมอย่างเสมอภาค

3. สถานพยาบาลทุกระดับควรจัดให้มีบริการให้คำปรึกษา การวางแผนครอบครัวในการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในทุกกลุ่มอายุ และแนวทางการจัดบริการอนามัยการเจริญพันธุ์สำหรับวัยรุ่น

4. สถานพยาบาลทุกระดับควรมีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการจัดบริการอนามัยการเจริญพันธุ์สำหรับวัยรุ่นให้แก่บุคลากรอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

(1) ศรีเพ็ญ ตันติเวสส ทรงยศ พิลาสันต์ อินทิรา ยมาภัย ยศ ตีระวัฒนานนท์ ชลัญธร โยธาสมุทร อภิญญา มัตเดช และณัฐจรัส เองมหัสสกุล; โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสาธารณสุข. บทนำสถานการณ์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในประเทศไทย 2556.

(2) http://bps.moph.go.th/new_bps/%E0%B8%AA%E0%B8%96%E0%B8%B4%E0%B8%95%E0%B8%B4%E0%B8%AA%E0%B8%B2%E0%B8%98%E0%B8%B2%E0%B8%93%E0%B8%AA%E0%B8%B8%E0%B8%82 สถิติสาธารณสุข

(3) บุญฤทธิ์ สุขรัตน์. การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น: นโยบายแนวทางการดำเนินงานและติดตามประเมินผล. พิมพ์ครั้งที่ 2 นนทบุรี. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทสไทย จำกัด; 2557.

(4) http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/272596/9789241565585-eng.pdf?ua=1 WHO

(5) กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย. ขนาดและแนวโน้มการตั้งครรภ์/การคลอดในวัยรุ่น. แม่วัยใสความท้าทายการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น. 2557

(6) กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย. ผลกระทบการตั้งครรภ์วัยรุ่นในมิติต่าง ๆ. แม่วัยใสความท้าทายการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น. 2557.

ส่วนที่ 3

ภาคผนวก

แบบสอบถาม
การเฝ้าระวังการตั้งครรภ์แม่วัยรุ่น ณ จุดตรวจหลังคลอดหรือมารับบริการหลังคลอด
Teenage Pregnancy Surveillance

<u>คำชี้แจง</u>

1. แบบสอบถามนี้ จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครแม่วัยรุ่นที่มารับบริการตรวจหลังคลอด (ในที่นี้ใช้คำว่า “อาสาสมัคร”) ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม จะนำไปประกอบการจัดทำแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์แม่วัยรุ่น

2. ก่อนทำการตอบแบบสอบถาม เจ้าหน้าที่เก็บข้อมูลโปรดชี้แจงให้อาสาสมัครเข้าใจวัตถุประสงค์และประโยชน์ของข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ข้อมูลทั้งหมดจะถือเป็นความลับ การนำเสนอข้อมูลจะนำเสนอเป็นภาพรวมของผลการศึกษาเท่านั้น การยินยอมหรือไม่ยินยอมตอบแบบสอบถาม จะไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงแผนการรักษาของแพทย์แต่อย่างใด

3. ทำการเก็บข้อมูลเฉพาะผู้ที่ยินยอม

4. เจ้าหน้าที่เก็บข้อมูลควรเริ่มต้นด้วยการสร้างความคุ้นเคยกับอาสาสมัครก่อนดำเนินการเก็บข้อมูล แนะนำความเป็นมาของโครงการ ประโยชน์ของข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม การเก็บรักษาความลับ และมีอิสระในการตอบ ในระหว่างการตอบแบบสอบถามคำถามใดที่ไม่ยินดีตอบสามารถข้ามไปได้

5. ในระหว่างการตอบแบบสอบถาม อาสาสมัครสามารถสอบถามประเด็นข้อสงสัยเกี่ยวกับคำถามได้ และอนุญาตให้ยุติการตอบได้เมื่อไม่ต้องการตอบคำถามต่อไป

ส่วนที่ 1 ข้อมูลของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่เก็บข้อมูล

1. หมายเลขแบบสอบถาม.....วันที่มารับบริการ.....
2. ชื่อหน่วยงานที่เก็บข้อมูล.....
   อำเภอ..... จังหวัด.....
3. ชื่อ-สกุล เจ้าหน้าที่เก็บข้อมูล.....
   ตำแหน่ง.....เบอร์โทรศัพท์.....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานของแม่วัยรุ่น บุคคลในครอบครัว ข้อมูลก่อนการตั้งครรภ์ การดูแลระหว่างตั้งครรภ์และคลอด

ส่วนที่ 2.1 ข้อมูลพื้นฐานของแม่วัยรุ่น

1. อายุของท่าน.....ปี (อายุเต็ม ณ วันที่คลอด)

2. สัญชาติ

( ) 1. ไทย ( ) 2. ลาว

( ) 3. เมียนมาร์ ( ) 4. กัมพูชา

( ) 5. อื่น ๆ โปรดระบุ..... ( ) 6. ไม่ยินดีให้ข้อมูล

3. ศาสนา

( ) 1. พุทธ ( ) 2. คริสต์

( ) 3. อิสลาม ( ) 4. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

( ) 5. ไม่ยินดีให้ข้อมูล

4. สถานภาพสมรส

( ) 1. โสด

( ) 2. คู่

( ) 2.1 จดทะเบียนสมรส

( ) 2.2 ไม่ได้จดทะเบียนสมรส

( ) 3. หย่า/เลิกกัน

( ) 4. หม้าย

( ) 5. ไม่ยินดีให้ข้อมูล

5. อาชีพของท่าน<u>ก่อนตั้งครรภ์</u> (เลือกตอบได้เพียง 1 ข้อ)

***ถ้าตอบข้อ 1-2 ให้ทำต่อข้อ 6**

( ) 1. นักเรียน/นักศึกษา โปรดระบุระดับการศึกษา.....

**(1. ประถมศึกษา 2. มัธยมศึกษาตอนต้น 3. มัธยมศึกษาตอนปลาย 4. ปวช. 5. ปวส. 6. อุดมศึกษา (กำลังศึกษาในระดับอนุปริญญา/ปริญญาตรี))

( ) 2. เรียนนอกระบบการศึกษาปกติ

***ถ้าตอบข้อ 3-11 ให้ข้ามไปตอบข้อ 7**

( ) 3. ไม่ได้ประกอบอาชีพ

( ) 4. ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว

( ) 5. รับจ้างรายวัน

( ) 6. เกษตรกร

( ) 7. รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานราชการ

( ) 8. ลูกจ้าง (พนักงานบริษัท/ห้าง/ร้าน/หน่วยงานเอกชน)

( ) 9. ว่างงาน (อยู่ระหว่างหางาน)

( ) 10. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

( ) 11. ไม่ยินดีให้ข้อมูล

6. สถานะการศึกษาของท่าน<u>ในขณะตั้งครรภ์</u>

( ) 1. ยังเรียนในสถานศึกษาเดิม

( ) 2. ย้ายสถานศึกษาเนื่องจาก.....

( ) 3. เรียนนอกระบบการศึกษาปกติ

( ) 4. พักการศึกษาชั่วคราว (ยังกลับไปศึกษาต่อที่เดิม)

( ) 5. หยุดเรียน/ ลาออก

( ) 6. จบการศึกษา (ไม่ศึกษาต่อแล้ว)

( ) 7. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

( ) 8. ไม่ยินดีให้ข้อมูล

7. อาชีพของท่าน<u>ในปัจจุบัน (หลังคลอด)</u>

( ) 1. นักเรียน/นักศึกษา

( ) 2. ไม่ได้ประกอบอาชีพ

( ) 3. ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว

( ) 4. รับจ้างรายวัน

( ) 5. เกษตรกร

( ) 6. รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานราชการ

( ) 7. ลูกจ้าง (พนักงานบริษัท/ห้าง/ร้าน/หน่วยงานเอกชน)

( ) 8. ว่างงาน (อยู่ระหว่างหางาน)

( ) 9. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

( ) 10. ไม่ยินดีให้ข้อมูล

8. รายได้ต่อเดือนของท่าน

( ) 1. มี ระบุ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 1.1 จากการทำงาน จำนวน.....บาท/เดือน

( ) 1.2 จากพ่อแม่/ผู้ปกครองของตนเอง จำนวน.....บาท/เดือน

( ) 1.3 จากสามี/เพื่อนชาย จำนวน.....บาท/เดือน

( ) 1.4 อื่นๆ โปรดระบุแหล่งที่มา.....จำนวน.....บาท/เดือน

( ) 2. ไม่มี

( ) 3. ไม่ยินดีให้ข้อมูล

ส่วนที่ 2.2 ข้อมูลพื้นฐานของบุคคลในครอบครัว

9. ลักษณะการอาศัยอยู่ของท่าน<u>ก่อนตั้งครรภ์</u>

( ) 1. อยู่กับบิดาและมารดา

( ) 2. อยู่กับบิดา

( ) 3. อยู่กับมารดา

( ) 4. อยู่กับญาติพี่น้อง

( ) 5. อยู่กับเพื่อน

( ) 6. อยู่กับคู่รัก/สามี

( ) 7. อยู่กับครอบครัวคู่รัก/สามี

( ) 8. อยู่ตามลำพัง

( ) 9. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

( ) 10. ไม่ยินดีให้ข้อมูล

10. ลักษณะการอาศัยอยู่ของท่าน<u>ในปัจจุบัน</u>

( ) 1. อยู่กับบิดาและมารดา

( ) 2. อยู่กับบิดา
( ) 3. อยู่กับมารดา
( ) 4. อยู่กับญาติพี่น้อง
( ) 5. อยู่กับเพื่อน
( ) 6. อยู่กับคู่รัก/สามี
( ) 7. อยู่กับครอบครัวคู่รัก/สามี
( ) 8. อยู่ตามลำพัง
( ) 9. อื่น ๆ โปรดระบุ.....
( ) 10. ไม่ยินดีให้ข้อมูล

11. ความสัมพันธ์ของบิดามารดาของท่าน<u>ในปัจจุบัน</u>

( ) 1. บิดามารดาอยู่ร่วมกัน
( ) 2. บิดามารดาแยกกันอยู่
( ) 3. หย่าร้าง
( ) 4. บิดาเสียชีวิต
( ) 5. มารดาเสียชีวิต
( ) 6. บิดาและมารดาเสียชีวิต
( ) 7. ไม่ยินดีให้ข้อมูล

12. ความอบอุ่นในครอบครัว

( ) 1. อบอุ่น
( ) 2. ไม่อบอุ่น
( ) 3. ไม่ยินดีให้ข้อมูล

13. อายุของมารดา

1. อายุมารดาของท่านในปัจจุบัน
   ( ) 1.1 ทราบ โปรดระบุ ..... ปี (อายุเต็ม)
   ( ) 1.2 ไม่ทราบ
   ( ) 1.3 ไม่ยินดีให้ข้อมูล
2. อายุมารดาของท่านเมื่อมีบุตรคนแรก
   ( ) 2.1 ทราบ โปรดระบุ ..... ปี (อายุเต็ม)
   ( ) 2.2 ไม่ทราบ
   ( ) 2.3 ไม่ยินดีให้ข้อมูล

14. อายุของ<u>สามีหรือเพื่อนชาย</u> (พ่อของเด็ก)

( ) 1. ทราบ โปรดระบุ..... ปี (อายุเต็ม)
( ) 2. ไม่ทราบ
( ) 3. ไม่ยินดีให้ข้อมูล

15. ความสัมพันธ์ในปัจจุบันของสามี/เพื่อนชาย (พ่อของเด็ก)

( ) 1. อยู่ด้วยกัน (ใช้ชีวิตร่วมกัน)
( ) 2. แยกทางกัน
( ) 3. ไม่ยินดีให้ข้อมูล

16. อาชีพหลักในปัจจุบันของสามีหรือเพื่อนชาย (พ่อของเด็ก)

( ) 1. นักเรียน/นักศึกษา โปรดระบุระดับการศึกษา.....

**(1. ประถมศึกษา 2. มัธยมศึกษาตอนต้น 3. มัธยมศึกษาตอนปลาย 4. ปวช. 5. ปวส. 6. อุดมศึกษา (กำลังศึกษาในระดับอนุปริญญา/ปริญญาตรี))

( ) 2. เรียนนอกระบบการศึกษาปกติ
( ) 3. ไม่ได้ประกอบอาชีพ
( ) 4. ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว
( ) 5. รับจ้างรายวัน
( ) 6. เกษตรกร
( ) 7. รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานราชการ
( ) 8. ลูกจ้าง (พนักงานบริษัท/ห้าง/ร้าน/หน่วยงานเอกชน)
( ) 9. ว่างงาน (อยู่ระหว่างหางาน)
( ) 10. อื่น ๆ โปรดระบุ.....
( ) 11. ไม่ทราบ
( ) 12. ไม่ยินดีให้ข้อมูล

17. รายได้ต่อเดือนของสามีหรือเพื่อนชาย (พ่อของเด็ก)

( ) 1. มี ประมาณ..... บาท/เดือน
( ) 2. ไม่มี
( ) 3. ไม่ทราบ
( ) 4. ไม่ยินดีให้ข้อมูล

ส่วนที่ 2.3 ข้อมูลก่อนการตั้งครรภ์

18. การตั้งครรภ์ครั้งนี้ ท่านตั้งใจให้เกิดขึ้นหรือไม่

( ) 1. ตั้งใจ **(ข้ามไปทำข้อ 20)**
( ) 2. ไม่ตั้งใจ
( ) 3. ไม่ยินดีให้ข้อมูล

19. ในระยะ 1 ปี ก่อนตั้งครรภ์ครั้งนี้ ได้ใช้วิธีการคุมกำเนิดใดๆ หรือไม่

( ) 1. ไม่ได้คุมกำเนิด เนื่องจาก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
( ) 1.1 ไม่รู้จักวิธีคุมกำเนิด
( ) 1.2 มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ได้ตั้งใจ
( ) 1.3 ถูกบังคับขืนใจ
( ) 1.4 เคยคุมกำเนิดแต่มีภาวะแทรกซ้อน
( ) 1.5 มีเพศสัมพันธ์ในขณะมึนเมา
( ) 1.6 อื่น ๆ โปรดระบุ.....
( ) 2. คุมกำเนิดด้วยวิธี (ตอบวิธีหลักเพียง 1 ข้อ)
( ) 2.1 ถุงยางอนามัย ( ) 2.2 ยาเม็ดคุมกำเนิด
( ) 2.3 ยาฉีดคุมกำเนิด ( ) 2.4 ยาคุมฉุกเฉิน
( ) 2.5 ห่วงอนามัย ( ) 2.6 ยาฝังคุมกำเนิด
( ) 2.7 นับระยะปลอดภัย ( ) 2.8 หลั่งภายนอก

( ) 2.9 ใช้ถุงยางอนามัยร่วมกับวิธีคุมกำเนิดชั่วคราวหรือกึ่งถาวรชนิดใดชนิดหนึ่ง ดังต่อไปนี้ ยาเม็ดคุมกำเนิด, ยาฉีดคุมกำเนิด, ห่วงอนามัย และยาฝังคุมกำเนิด
( ) 2.10 อื่น ๆ โปรดระบุ.....
( ) 3. ไม่ยินดีให้ข้อมูล

20. <u>ก่อนการตั้งครรภ์</u>ท่านเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่

( ) 1. ไม่เคยดื่ม
( ) 2. เคยดื่มและเลิกมาแล้วไม่เกิน 1 ปี
( ) 3. เคยดื่มและเลิกมาแล้วมากกว่า 1 ปี
( ) 4. เคยดื่มและปัจจุบันยังดื่มอยู่
( ) 5. ไม่ยินดีให้ข้อมูล

21. <u>ก่อนการตั้งครรภ์</u>ท่านสูบบุหรี่หรือไม่

( ) 1. ไม่เคยสูบ
( ) 2. เคยสูบและเลิกมาแล้วไม่เกิน 1 ปี
( ) 3. เคยสูบและเลิกมาแล้วมากกว่า 1 ปี
( ) 4. เคยสูบและปัจจุบันยังสูบอยู่
( ) 5. ไม่ยินดีให้ข้อมูล

22. <u>สามีหรือเพื่อนชาย</u>ของท่านดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่

( ) 1. ไม่เคยดื่ม
( ) 2. เคยดื่มและเลิกมาแล้วไม่เกิน 1 ปี
( ) 3. เคยดื่มและเลิกมาแล้วมากกว่า 1 ปี
( ) 4. เคยดื่มและปัจจุบันยังดื่มอยู่
( ) 5. ไม่ยินดีให้ข้อมูล

23. <u>สามีหรือเพื่อนชาย</u>ของท่านสูบบุหรี่หรือไม่

( ) 1. ไม่เคยสูบ
( ) 2. เคยสูบและเลิกมาแล้วไม่เกิน 1 ปี
( ) 3. เคยสูบและเลิกมาแล้วมากกว่า 1 ปี
( ) 4. เคยสูบและปัจจุบันยังสูบอยู่
( ) 5. ไม่ยินดีให้ข้อมูล

24. ท่านมีเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกันที่เคยตั้งครรภ์เมื่ออายุน้อยกว่า 20 ปี หรือไม่

( ) 1. มี
( ) 2. ไม่มี
( ) 3. ไม่ยินดีให้ข้อมูล

25. ท่านมีญาติพี่น้องที่เคยตั้งครรภ์เมื่ออายุน้อยกว่า 20 ปี หรือไม่

( ) 1. มี
( ) 2. ไม่มี
( ) 3. ไม่ยินดีให้ข้อมูล

ส่วนที่ 2.4 การดูแลระหว่างตั้งครรภ์และคลอด

26. จำนวนการตั้งครรภ์..... ครั้ง (รวมการตั้งครรภ์ครั้งนี้ด้วย)
27. ตั้งครรภ์ครั้งแรกเมื่ออายุ..... ปี (อายุปีเต็ม)
28. จำนวนการคลอด..... ครั้ง (รวมการคลอดครั้งนี้ด้วย)
29. จำนวนการแท้ง..... ครั้ง
30. จำนวนบุตรมีชีวิต..... คน

31. บุตรคนสุดท้ายอายุ..... เดือน

32. ฝากครรภ์ครั้งแรกเมื่ออายุครรภ์..... สัปดาห์ (ครรภ์ล่าสุด)

33. ตอนที่ท่านทราบว่าตั้งครรภ์ ท่าน<u>บอกใคร</u>เป็นคนแรก

( ) 1. ไม่บอกใคร
( ) 2. บิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ของตนเอง
( ) 3. บิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ของสามี/เพื่อนชาย
( ) 4. สามี/เพื่อนชาย
( ) 5. เพื่อน
( ) 6. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข/เจ้าหน้าที่คลินิกวัยรุ่น
( ) 7. ครูอาจารย์
( ) 8. อื่น ๆ โปรดระบุ.....
( ) 9. ไม่ยินดีให้ข้อมูล

34. ตอนที่ท่านทราบว่าตั้งครรภ์ ท่าน<u>ปรึกษา</u>ใครบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 1. ไม่ปรึกษาใคร
( ) 2. บิดา/มารดา/ผู้ปกครอง
( ) 3. บิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ของสามี/เพื่อนชาย
( ) 4. สามี/เพื่อนชาย
( ) 5. เพื่อน
( ) 6. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข/เจ้าหน้าที่คลินิกวัยรุ่น
( ) 7. ครูอาจารย์
( ) 8. สายด่วนสุขภาพ
( ) 9. อื่น ๆ โปรดระบุ.....
( ) 10. ไม่ยินดีให้ข้อมูล

35. ผู้ที่ให้การดูแลท่านในขณะตั้งครรภ์ครั้งนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 1. ไม่มี
( ) 2. สามี/เพื่อนชาย
( ) 3. บิดามารดา ของตนเอง
( ) 4. บิดามารดา ฝ่ายชาย
( ) 5. ญาติพี่น้องของตนเอง
( ) 6. ญาติพี่น้อง ฝ่ายชาย
( ) 7. เพื่อน
( ) 8. อื่น ๆ โปรดระบุ.....
( ) 9. ไม่ยินดีให้ข้อมูล

ส่วนที่ 3 ข้อมูลการคลอด และการดำเนินชีวิตหลังคลอด

ส่วนที่ 3.1 ข้อมูลมารดาและบุตร (คำถามข้อ 36 - 43 เจ้าหน้าที่สาธารณสุขเป็นผู้ลงข้อมูลเท่านั้น โดยการซักถามและใช้ข้อมูลประกอบจากแฟ้มประวัติของผู้ป่วย)

36. ท่านคลอดที่ไหน โปรดระบุโรงพยาบาล.....จังหวัด.....

37. คลอดวันที่.....

38. อายุครรภ์ขณะที่คลอด..... สัปดาห์

39. วิธีการคลอด

( ) 1. คลอดปกติทางช่องคลอด
( ) 2. ใช้เครื่องดูดสุญญากาศ
( ) 3. ผ่าตัดออกทางหน้าท้อง
( ) 4. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

40. น้ำหนักทารกแรกเกิด..... กรัม

41. น้ำหนักบุตรในปัจจุบัน..... กรัม

42. ภาวะสุขภาพของบุตรในปัจจุบัน

( ) 1. แข็งแรงสมบูรณ์
( ) 2. ผิดปกติ โปรดระบุ.....
( ) 3. ไม่มีข้อมูล

43. ได้เลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว (ตั้งแต่คลอดจนถึงวันที่มารับบริการหลังคลอด)

( ) 1. ใช่
( ) 2. ไม่ใช่ เนื่องจาก.....
( ) 3. ไม่ยินดีให้ข้อมูล

ส่วนที่ 3.2 การดำเนินชีวิตหลังคลอด

44. ผู้ที่เป็นหลักในการเลี้ยงดูบุตรคือใคร

( ) 1. ตัวเอง ( ) 2. สามี/เพื่อนชาย
( ) 3. บิดา มารดาหรือญาติของตนเอง ( ) 4. บิดา มารดาหรือญาติของฝ่ายชาย
( ) 5. ยกให้ผู้อื่น **(ข้ามไปตอบข้อ 46)** ( ) 6. อื่น ๆ โปรดระบุ.....
( ) 7. ไม่ยินดีให้ข้อมูล

45. นอกจากผู้เลี้ยงดูหลักในข้อ 44 แล้ว มีใครเป็นผู้ช่วยเหลือดูแลบุตรอีกบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 1. ตัวเอง
( ) 2. บิดาและมารดาของตนเอง
( ) 3. บิดาและมารดาของฝ่ายชาย
( ) 4. ญาติพี่น้องตนเอง
( ) 5. ญาติพี่น้อง ฝ่ายชาย
( ) 6. เพื่อน
( ) 7. คู่รัก/สามี
( ) 8. อื่น ๆ โปรดระบุ.....
( ) 9. ไม่ยินดีให้ข้อมูล

46. การดำเนินชีวิตของท่านหลังคลอดบุตรเป็นอย่างไร (เลือกตอบเพียง 1 ข้อ)

( ) 1. กลับไปเรียนในสถานศึกษาเดิม
( ) 2. ย้ายไปเรียนสถานศึกษาอื่น เนื่องจาก.....
( ) 3. เรียนนอกระบบการศึกษาปกติ
( ) 4. อยู่บ้านเพื่อเลี้ยงดูบุตร
( ) 5. ทำงาน (โปรดระบุประเภทงาน).....
( ) 6. อื่น ๆ โปรดระบุ .....

( ) 7. ไม่ยินดีให้ข้อมูล

47. ปัจจุบันท่านคุมกำเนิดด้วยวิธีใด ตั้งแต่คลอดจนถึงวันที่มาโรงพยาบาลในวันนี้

( ) 1. ไม่คุมกำเนิด เนื่องจาก (โปรดระบุ) (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 1.1 ต้องการมีบุตรอีก

( ) 1.2 บิดา/มารดาไม่ให้คุมกำเนิด

( ) 1.3 สามี/เพื่อนชายไม่ให้คุมกำเนิด

( ) 1.4 กังวลเรื่องผลข้างเคียงของวิธีคุมกำเนิด

( ) 1.5 แยกทางกับสามี/เพื่อนชาย

( ) 1.6 อื่น ๆ โปรดระบุ.....

( ) 2. ได้คุมกำเนิดด้วยวิธีใด ต่อไปนี้ (ตอบวิธีหลักเพียง 1 ข้อ)

( ) 2.1 ถุงยางอนามัย

( ) 2.2 ยาเม็ดคุมกำเนิด

( ) 2.3 ยาฉีดคุมกำเนิด

( ) 2.4 ยาคุมฉุกเฉิน

( ) 2.5 ห่วงอนามัย

( ) 2.6 ยาฝังคุมกำเนิด

( ) 2.7 นับระยะปลอดภัย

( ) 2.8 หลั่งภายนอก

( ) 2.9 ใช้ถุงยางอนามัย ร่วมกับวิธีคุมกำเนิดชั่วคราวหรือกึ่งถาวรชนิดใดชนิดหนึ่ง ดังต่อไปนี้ ยาเม็ดคุมกำเนิด, ยาฉีดคุมกำเนิด, ห่วงอนามัย และยาฝังคุมกำเนิด

( ) 2.10 อื่นๆ โปรดระบุ.....

( ) 3. ไม่ยินดีให้ข้อมูล

48. ท่านสามารถปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ในการเลี้ยงดูบุตรได้หรือไม่

( ) 1. ได้ ในเรื่องใดต่อไปนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 1.1 การเลี้ยงดูบุตรด้วยนมแม่

( ) 1.2 การส่งเสริมพัฒนาการ

( ) 1.3 การสังเกตอาการผิดปกติของบุตร

( ) 1.4 การพาไปรับวัคซีนตามนัด

( ) 2. ไม่ได้ เนื่องจาก.....

( ) 3. ไม่ได้เลี้ยงลูกเอง

( ) 4. ไม่ยินดีให้ข้อมูล

49. ท่านมั่นใจในการเลี้ยงดูบุตรด้วยตนเองหรือไม่

( ) 1. มั่นใจ

( ) 2. ไม่มั่นใจ เนื่องจาก.....

( ) 3. ไม่ได้เลี้ยงลูกเอง

( ) 4. ไม่ยินดีให้ข้อมูล

กรมอนามัย
สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์

สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย

(Bureau of Reproductive Health, Department of Health)